PRIMJENA NAČELA DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA U PODUZEĆU CEMEX HRVATSKA D.D.

Jelavić-Šako, Karmen

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:210196

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

PRIMJENA NAČELA DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA U PODUZEĆU CEMEX HRVATSKA D.D.

Mentor:
Prof. dr. sc. Želimir Dulčić

Studentica:
Karmen Jelavić-Šako

Split, rujan 2019.

SADRŽAJ:

1. UVOD 4

1.1. Definiranje problema istraživanja 4

1.2. Predmet istraživanja 4

1.3. Ciljevi istraživanja 4

1.4. Metode istraživanja 5

1.5. Kompozicija rada 6

2. TEORIJSKE ODREDNICE DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA 7

2.1. Pojmovno definiranje društveno odgovornog poslovanja 7

2.2. Povijesni razvoj koncepta društveno odgovornog poslovanja 10

2.3. Implementacija društveno odgovornog poslovanja 12

2.4. DOP u Europskoj Uniji i Republici Hrvatskoj 20

2.4.1. Global Compact 22

2.4.2. Indeks DOP-a 25

3. OSNOVNI PODACI O PODUZEĆU CEMEX HRVATSKA D.D. 28

3.1. Općenito o poduzeću 28

3.2. Operativna struktura organizacije 29

3.3. Portfelj proizvoda 30

4. PRIMJENA NAČELA DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA U PODUZEĆU CEMEX HRVATSKA D.D. 32

4.1. Cemex-ov model održivosti 32

4.1.1. Stvaranje otporne i učinkovite infrastrukture i zgradarstva 33

4.1.2. Potpomaganje razvoja održivih zajednica 36

4.1.3. Zaštita okoliša i smanjenje emisije štetnih plinova 37

4.1.4. Temeljne vrijednosti i uključivanje interesno-utjecajnih skupina 39

4.2. Pokazatelji održivosti (2014. – 2016.) 43

5. ZAKLJUČAK 49

LITERATURA 51

POPIS SLIKA 55

POPIS TABLICA.....56

POPIS GRAFIKONA 57

SAŽETAK.....58

SUMMARY 58

1. UVOD

1.1. Definiranje problema istraživanja

U fokusu rada je društveno odgovorno poslovanje i njegova primjena unutar konkretnog poduzeća. Posljednjih desetljeća ova tematika čini važno područje menadžmenta te postaje uobičajena praksa, ali i bitna stavka u poslovanju raznih uglednih tvrtki. Društveno odgovorno poslovanje (DOP) odnosi se na način na koji organizacije upravljaju svojim poslovnim procesima kako bi ostvarile pozitivan učinak na društvo, točnije odnosi se na preuzimanje odgovornosti organizacije za učinak njenih aktivnosti na društvo i okoliš, pri čemu te aktivnosti moraju biti u skladu s interesima društva, temeljiti se na etičkom ponašanju i biti u skladu sa zakonom i ostalim pravnim regulativama.[1]

1.2. Predmet istraživanja

U ovom radu prezentirat će se primjena osnovnih načela društveno odgovornog poslovanja unutar poduzeća Cemex Hrvatska d.d. Kao primjer uzeto je poduzeće s dugogodišnjom praksom na području primjena navedenih koncepata, upravljanja održivim razvojem i zaštiti okoliša te djelovanja u poslovanju u skladu s interesima društva i čitave zajednice. Također, donijet će se zaključak o važnosti ovakvog poslovanja te njegovom utjecaju na uspjeh odnosno neuspjeh poduzeća.

1.3. Ciljevi istraživanja

Cilj istraživanja je prikazati međuovisnost primjene društveno odgovornog poslovanja i performansi poduzeća odnosno važnosti primjene koncepata DOP-a te veličini utjecaja primjene istih na uspješnost konkretnog poduzeća, u ovom slučaju tvrtke Cemex Hrvatska d.d.

[1] Tkalac Verčić, Ana: „Odnosi s javnošću“ HOUJ,2015. , str.404.

1.4. Metode istraživanja

Temeljem proučavanja literature vezane za promatranu tematiku, izneseni su znatni podaci i činjenice prikupljeni tijekom istraživanja kao i zbir pridonosa različitih autora na području društveno odgovornog poslovanja.

U svrhu ostvarenja cilja ovog istraživanja korištene su sljedeće opće i posebne znanstveno istraživačke metode: [2]

Induktivna metoda koja podrazumijeva sustavnu primjenu induktivnog načina zaključivanja u kojem se na temelju analize pojedinačnih činjenica dolazi do zaključka o općem sudu, od zapažanja konkretnih pojedinačnih slučajeva dolazi do općih zaključaka. Pouzdanost induktivnog zaključka izravno ovisi o broju istraženih činjenica i slučajeva, reprezentativnosti analiziranih činjenica za određenu pojavu i stupnju pouzdanosti značenja činjenica.

Deduktivna metoda koja podrazumijeva sustavnu primjenu deduktivnog načina zaključivanja u kojemu se iz općih sudova izvode posebni i pojedinačni zaključci. Dedukcija uvijek pretpostavlja poznavanje općih znanja na temelju kojih se spoznaje ono posebno ili pojedinačno. Najvažniji elementi deduktivne metode jesu postupci metoda analize, sinteze, apstrakcije, generalizacije i specijalizacije. Deduktivna metoda u znanosti služi za objašnjenje činjenica i zakona, za dokazivanje postavljenih teza, za provjeravanje hipoteza i za znanstveno izlaganje,

Metoda analize koja podrazumijeva postupak znanstvenog istraživanja raščlanjivanjem složenih pojmova, sudova i zaključaka na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente.

Metoda sinteze koja podrazumijeva postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složenije.

Dokazivanje koje predstavlja jednu od najvažnijih znanstvenih metoda u kojoj su inkorporirane skoro sve metode i svi posebni metodički postupci: analiza i sinteza, generalizacija i specijalizacija, indukcija i dedukcija, apstrakcija i konkretizacija. Svrha metode je utvrditi točnost neke spoznaje.

---

[2]Sveučilište u Zadru: Metode znanstvnenih istraživanja [Internet], raspoloživo na: http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja.pdf [16.7.2019.]

Metoda anketiranje koja predstavlja prikupljanje podataka pomoću kojih možemo doći do podataka o stavovima i mišljenjima ispitanika. Anketa u znanstvenom istraživanju nije samo postavljenje pitanja i traženje odgovora na postavljena pitanja. To je postavljanje određenih pitanja određenim ljudima na određeni način, kako bi se dobili istiniti odgovori. Anketa ima svoje prednosti i nedostatke. Često se npr. mogu javiti teškoće u komuniciranju naručitelja i istraživača. Anketa se najčešće upotrebljava kao metoda verifikacije, pomoću nje prikupljamo podatke koji nam služe za provjeru određenih hipoteza.[3]

1.5. Kompozicija rada

Rad se sastoji od ukupno pet poglavlja predstavljenih u daljnjem tekstu.

U *prvom poglavlju* ukratko je definiran predmet rada i cilj istraživanja te su se predstavile metode i kratak pregled svih sastavnica obuhvaćenih u radu kako bi se dobio početni uvid u problematiku i tijek razrade.

Drugo poglavlje obuhvaća teorijski aspekt dogledne problematike društveno odgovornog poslovanja kao i pogled na razvoj DOP-a kroz povijest te značaj i primjenu istoga u EU i RH.

Treće poglavlje čine opći podaci o poduzeću Cemex Hrvatska d.d. te kratak uvod u sadašnje stanje organizacije kao i njen razvitak kroz povijest.

U *četvrtom poglavlju* iznose se temeljna načela društveno odgovornog poslovanja te njihova primjena unutar poduzeća Cemex Hrvatska d.d. kroz ulaganje u razvoj i jačanje infrastrukture, potpomaganje razvoja održivih zajednica, zaštitu okoliša i smanjenje emisije štetnih plinova, poslovnu etiku te razvijanje odnosa i poticanje mehanizama za uključivanje interesno-utjecajnih skupina. Za kraj su prikazani pokazatelji održivosti u razdoblju 2014.-2016.

I za kraj, u *petom poglavlju* na temelju svih provedenih metoda istraživanja i rezultata koji su prikupljeni donesen je zaključak te je dan osvrt na zadanu problematiku i uvid na daljnji razvoj istoga i važnost društveno odgovornog poslovanja u budućim godinama.

---

[3]Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet: Prednosti i nedostaci ankete (2005./06.) [Internet], raspoloživo na: http://inet1.ffst.hr/images/50013723/PERIC-PREDNOSTI%20I%20NEDOSTACI%20ANKETE.pdf [16.7.2019.]

2. TEORIJSKE ODREDNICE DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA

2.1. Pojmovno definiranje društveno odgovornog poslovanja

Društveno odgovorno poslovanje kao takvo problematika je novoga doba odnosno svoj uspon i sve veći razvitak doživjelo je tek zadnjih nekoliko desetljeća. Poduzeća sve više pažnje usmjeravaju upravo na razvoj DOP-a te ga ističu kao dio svoje poslovne strategije i brige za zajednicu[4]

Društveno odgovorno poslovanje (DOP) odnosi se na način na koji organizacije upravljaju svojim poslovnim procesima kako bi ostvarile pozitivan učinak na društvo, točnije odnosi se na preuzimanje odgovornosti organizacije za učinak njenih aktivnosti na društvo i okoliš, pri čemu te aktivnosti moraju biti u skladu s interesima društva, temeljiti se na etičkom ponašanju i biti u skladu sa zakonom i ostalim pravnim regulativama.[5]

Europska komisija u svojim *Smjernicama za politiku društvene odgovornosti poduzeća* definira DOP kao „koncept prema kojem poduzeća na dobrovoljnom principu integriraju brigu za društvena pitanja i zaštitu okoliša u svoje poslovne aktivnosti i odnose s vlasnicima, dioničarima, zaposlenicima, potrošačima, dobavljačima, vladom, medijima i širom javnošću.“[6]

O DOP-u govorimo kada neka tvrtka, iznad strogo zakonom propisanih obveza, integrira brigu za okoliš i društvo u sustav donošenja odluka. Time dobri poslovni rezultati prestaju biti jedinim mjerilom za vrednovanje uspješnosti tvrtke. Najuspješnijim se smatraju one koje ujednačeno vode računa o svom ekonomskom, društvenom i okolišnom utjecaju, a DOP

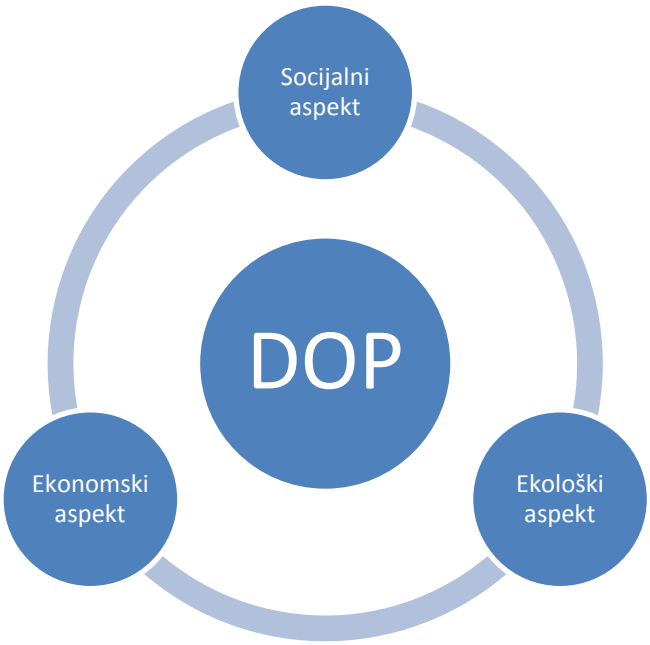
[4]Vrdoljak Raguž, Hazdovac: Društveno odgovorno poslovanje i hrvatska gospodarska praksa ; Oeconomica Jadertina (2014.) [Internet], raspoloživo na: file:///C:/Users/user/Downloads/Drustveno_odgovorno_poslovanje_i_hrvatska_gospodarska_praksa_Vrdoljak_Raguz_Hazdovac.pdf [21.7.2019.]

[5] Tkalac Verčić, Ana: „Odnosi s javnošću“ HOUJ,2015. , str.404.

[6] Green Paper Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility [Internet], raspoloživo na: *http://www.csr-incommerce.eu/data/files/resources/717/com_2001_0366_en.pdf* , str.6. [21.7.2019.]

predstavlja poslovni model i način upravljanja u kojem se profit ostvaruje na društveno odgovoran način. [7]

Društveno odgovorno poslovanje može se shvatiti i kao predanost poboljšanju dobrobiti zajednice kroz diskretne poslovne prakse i pružanje korporativnih resursa.[8] Organizacija World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) koncept društvene odgovornosti opisuje kao opredijeljenost gospodarstva da pridonosi održivom gospodarskom razvoju, radeći sa zaposlenicima, njihovim obiteljima, lokalnom zajednicom i cjelokupnim društvom za unapređenju kvalitete života. International Business Leaders Forum (IBLF) gleda na društvenu odgovornost kao na „promicanje odgovorne prakse u gospodarstvu koja gospodarstvu i društvu koristi te olakšava ostvarenje društvenog, gospodarskog, ekološki održivog razvoja maksimizirajući pozitivan utjecaj gospodarstva na društvo, uz istovremeno svođenje negativnih učinaka na minimum.[9]

Slika 1: Model društveno-odgovornog poslovanja

Izvor: Izrada autorice[10]

[7]Hrvatska gospodarska komora: Društveno odgovorno poslovanje [Internet], raspoloživo na: https://dop.hgk.hr/ [21.7.2019.]
[8] P.Kotler, N Lee: „DOP: Društveno odgovorno poslovanje: suvremena teorija i najbolja praksa“ 2009. , str.14.
[9] „Što je društvena odgovornost“ [Internet] (2008.), raspoloživo na: http://www.pomakonline.com/content/view/100/60/ [21.7.2019.]
[10] Frajman-Jakšić, Ham, Redek: Sreća i ekološka svjesnost-Čimbenici održivog razvoja [Internet]; prilagođeno prema Adams: The Future od Sutainability: Re-thinking Enviornment and Development in Twenty-first

Kako bi se što više poticala primjena društveno odgovornog poslovanja, na međunarodnoj i domaćoj razini donose se brojni zakoni, inicijative i sporazumi te osnivaju institucije u svrhu promocije istog. Pritom se u najvažnije međunarodne pisane regulatore svrstavaju Svjetski sporazum (engl. Global Compact), standard za zaštitu prava, zdravlja i sigurnosti zaposlenika Social Accountability 8 000 te Zelena knjiga o europskom okviru za društveno odgovorno poslovanje kroz internu i eksternu dimenziju te zaštitu okoliša. S obzirom na to da ne postoji jedinstveni zakon o društveno odgovornom poslovanju, u RH ono je regulirano kroz više različitih zakona koje propisuje država. Tako neke od domaćih društveno odgovornih zakona čine Zakon o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14), Zakon o zaštiti potrošača (NN 41/14, 110/15) te Zakon o zaštiti okoliša (80/13, 153/13, 78/15). U funkciji promotora društveno odgovornog poslovanja postoje i određene institucije kao što su Međunarodni institut za održivi razvoj, Međunarodna organizacija za održivi razvoj, Svjetski poslovni savjet za održivi razvoj i njegova inačica u RH, Nacionalna mreža za društveno odgovorno poslovanje te Institut za društveno odgovorno poslovanje uz brojne druge civilne udruge.

Teorijski aspekt DOP-a jasno nam približava njegovu svrhu i razloge sve većeg interesa tvrtki za njegovu integraciju u vlastitu poslovnu strategiju. Društveno odgovorno poslovanje relativno je nov koncept posebice za zemlje u razvoju[11] te ne postoji standardizirana procedura njegove primjene. Radi se o veoma širokom pojmu koji obuhvaća brojne aspekte, a poduzeća, ovisno o poziciji, strukturi, kulturi, potrebama te vlastitim interesima, prilagođavaju strategiju DOP-a u upravljanje poslovanjem i samu poslovnu strategiju poduzeća. Međutim, nekoliko je stvari zajedničko svim uspješnim primjerima dobre prakse u svijetu. Najvažnije od svega je da postoji čvrsta odluka da se društvena odgovornost preuzme kao način ponašanja poduzeća u čitavom rasponu njegovog djelovanja. Odluka mora biti donesena od strane najvišeg menadžmenta te kao obvezujuća mora biti prenesena svima unutar organizacije. Praksu treba integrirati u cjelokupno poslovanje i nastojati da postane, u neku ruku, „stanje duha“, oblikujući pritom ponašanje poduzeća u odnosu na korporativno upravljanje, njegovo ponašanje na tržištu, prema zaposlenicima, prema okolišu te prema

---

Century, Report of The World Conservation Union (IUCN) Renowned Thinkers Meeting (2006.), raspoloživo na: Izvor s interneta: „Što je društvena odgovornost“ (2008.), raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/file/95156 [21.7.2019.]

[11]Vrdoljak Raguž, Hazdovac: Društveno odgovorno poslovanje i hrvatska gospodarska praksa ; Oeconomica Jadertina (2014.) [Internet], raspoloživo na: file:///C:/Users/user/Downloads/Drustveno_odgovorno_poslovanje_i_hrvatska_gospodarska_praksa_Vrdoljak_Raguz_Hazdovac.pdf [21.7.2019.]

društvenoj zajednici. Odluka o društvenoj odgovornosti najčešće se izražava i u izjavi o misiji konkretnog poduzeća.[12]

2.2. Povijesni razvoj koncepta društveno odgovornog poslovanja

Potreba za jačanjem društvene odgovornosti i primjene iste u poslovanje poduzeća javila se ponajprije u velikim kompanijama koje zbog velikog obujma posla, direktno i indirektno nanosile štetu okolišu, ali i društvu i zajednici u cjelini. Vođene željom za ostvarivanjem većeg profita, takva poduzeća nisu vodila računa o društvenoj odgovornosti koje je tada još bilo novitet u svijetu te nije bila razvijena praksa primjene iste. To je uzrokovalo nezadovoljstvo i kritičke stavove od strane društva te se javila potreba za novim sustavom poslovanja koji bi svim sudionicima društva bio na korist. Vremenom, takva se praksa pokazala učinkovitom te ju je počeo prihvaćati sve veći broj poduzeća koji su društveno odgovornim poslovanjem gradili imidž na globalnom i domaćem tržištu. Koncept društveno odgovornog poslovanja relativno je nov te se svijest o potrebi odgovornog društva počinje javljati 60-ih i 70-ih godina prošlog stoljeća.

Prema Bakeru, Groenwegenu i Hondu DOP se razvijao u sljedećim periodima: [13]

- Začetak i inovacije u 1960.-oj godini;
- Razvoj I ekspanzija u razdoblju od 1972. Do 1979.;
- Institucionalizacija 1980. do 1987.;
- Faza sazrijevanja od 1988. do 1996. Godine.

Što se tiče razvoja DOP-a u Hrvatskoj, Stojanović i Milinković (2014.) navode kako je postao prepoznatljiv tek s procesom europskih integracija 2001. godine i to potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji I pridruživanju. Što je razumljivo jer je s obzirom na povijesne činjenice i tržišno gospodarstvo još prilično nova stvar.

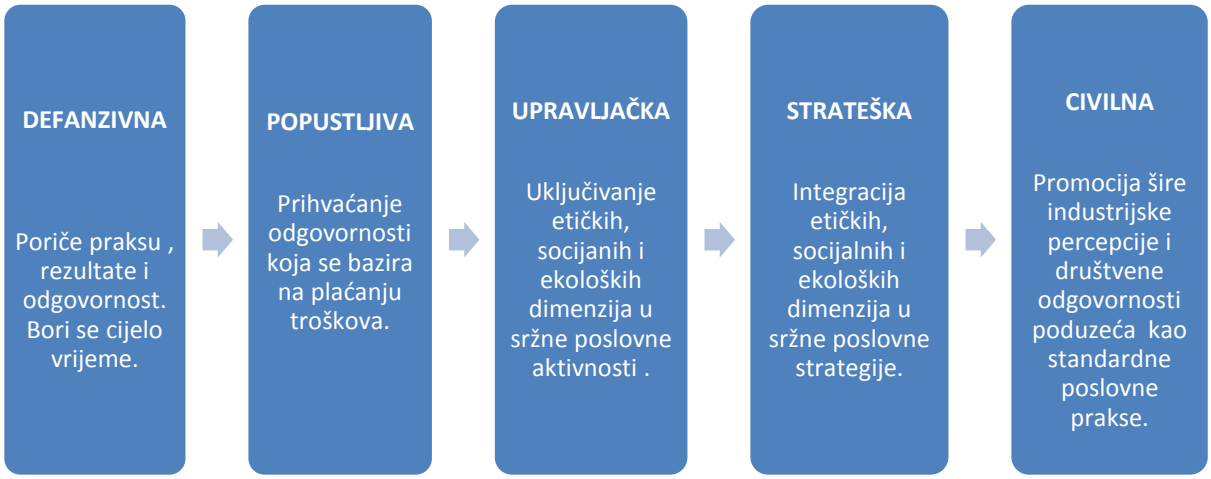
[12] „Što je to društveno odgovorno poslovanje?“ (2015.) [Internet], raspoloživo na: http://odgovorno.hr/o-dop-u-strucno/sto-je-to-drustveno-odgovorno-poslovanje/ [21.7.2019.]

[13] Stojanović S., Milinković K., Društveno odgovorno poslovanje kao oblik poslovanja poduzeća, Prva međunarodna znanstveno - stručna konferencija Fedor Rocco, Zagreb, 2014., str 16.

Na razvoj DOP-a utjecali su brojni faktori poput globalizacije, razvoja informacijskih tehnologija, bolje organiziranosti civilnog sektora, bolje obrazovanosti potrošača i osviještenijeg građanstva te rasta potražnje za socijalno osjetljivim investicijama.

Tijek razvoja društvene odgovornosti kao koncepta poslovanja išao je postepeno, u nekoliko faza. Jedan od prvih koraka primjene DOP-a ogleda se kroz filantropiju. Filantropija je želja da se promiče dobro drugih ljudi, a cilj jest dobro drugoga ili mnogih neovisno o vlastitom uspjehu ili koristi.[14] Takvu praksu počinju primjenjivati velike kompanije, počevši uplaćivati velike donacije u korist nekih projekata i ustanova. Ovakav oblik društvene odgovornosti smatra se tradicionalnim, iako je i danas najviše zastupljen, a poznat je pod nazivom korporativna filantropija. Sljedeća faza uključivala je društvenu odgovornost kao dio dugoročne poslovne strategije. Ovakav tijek događaja proizašao je iz rezultata brojnih istraživanja koja su pokazači da provođenje društveno odgovornog poslovanja može biti veoma koristan koncept u poslovanju organizacije. U ovoj fazi razvoja DOP-a društvena odgovornost promatra se kao poseban sustav menadžmenta koji je usmjeren na ovaj dio poslovanja. Poduzeća dakle razvijaju posebnu poslovnu politiku usmjerenu upravo na problematiku društvene odgovornosti. Novija generacija društvene odgovornosti stavlja naglasak na pitanju siromaštva, socijalne ugroženosti, uništavanja životne sredine i sličnim etičkim i moralnim pitanjima. Kao takva djeluje na dobrovoljnoj osnovi.[15]

[14] „Što je filantropija?“ [Internet] , raspoloživo na: http://www.filantropija.hr/filantropija/sto-je-filantropija [21.7.2019.]
[15] Vrdoljak Raguž, Hazdovac: Društveno odgovorno poslovanje i hrvatska gospodarska praksa ; Oeconomica Jadertina (2014.) [Internet], raspoloživo na: file:///C:/Users/user/Downloads/Drustveno_odgovorno_poslovanje_i_hrvatska_gospodarska_praksa_Vrdoljak_Raguz_Hazdovac.pdf [21.7.2019.]

Slika 2: Faze razvoja društvene odgovornosti – razina poduzeća

Izvor: Izrada autorice[16]

DOP je trend koji je započeo i traje. Činjenica je da odmicanjem vremena jača svijest o važnosti ovakvog poslovanja, no logično je za zaključiti da ga razvijena društva lakše i bolje prihvaćaju. To se posebice odnosi na zemlje Sjeverne Amerike i zapadne Europe koje su ujedno i lideri kada je riječ u promicanju društvene odgovornosti.[17]

2.3. Implementacija društveno odgovornog poslovanja

Ugraditi održivost u strategiju poslovanja svake tvrtke ne bi trebao biti teret već je izazov za sudjelovanje u uzbudljivim i inovativnim procesima. Održivost bi mogla postati temeljna moralna vrijednost svake „pametne“ organizacije, kroz koju će se gledati jednako važno na ljude, planet i profit.

Za društveno odgovorno poslovanje tvrtki je presudno da ona postane dio strateškog usmjerenja. Tek kada DOP postane ishodište poslovnih strategija i planova menadžmenta, mogu ga prihvatiti, razumjeti i usvojiti i sami zaposlenici te ugraditi u svakodnevno

[16] Prema: Zadek, Raynard, Oliviera, etc., Responsible Competitiveness - Reshaping Global Markets Through Responsible Business Practice, Accountability ; 2005. ; 80.str

[17] Raguž Vrdoljak I., Društveno odgovorno poslovanje i hrvatska gospodarska praksa, Oeconomica Jadertina 1/2014., str.44.

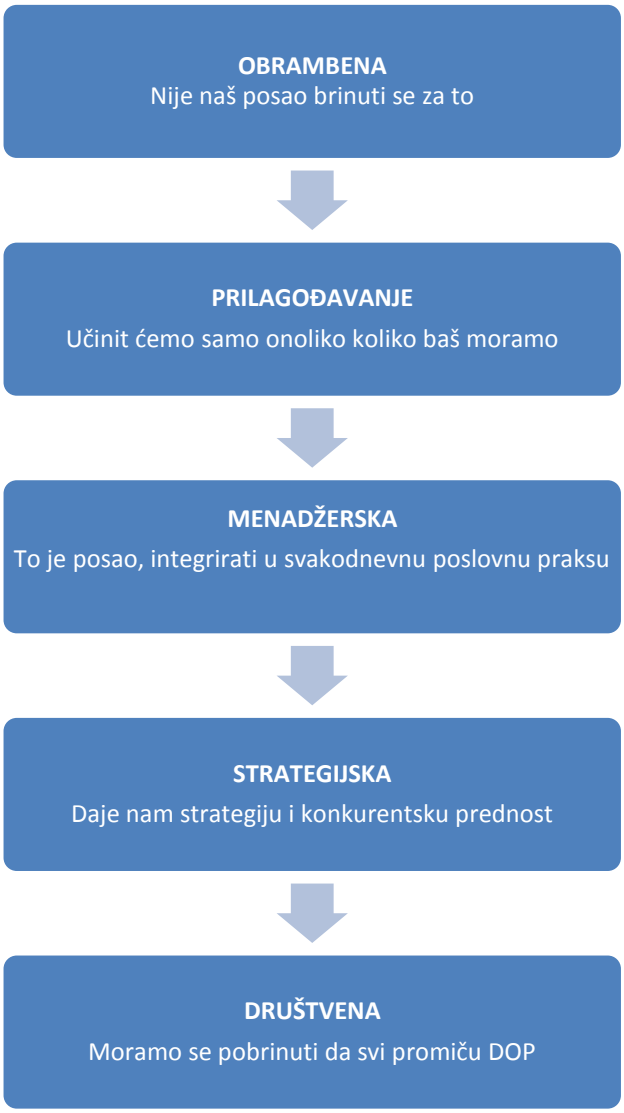
obavljanje posla. Biti društveno odgovoran ne znači samo ispunjavati zakonske obveze, već i preko toga, investirati u ljudski kapital, okoliš i odnose s dionicima. [18]

Kako i kada poduzeće postaje društveno odgovorno? Postoji li neki standardni proces kroz koji poduzeće prolaz kada odluči prihvatiti načela društveno odgovornog poslovanja? Pitanje kada uvesti društvenu odgovornost sastoji se od niza drugih pitanja- zašto, gdje i kako pristupiti tom projektu te tko će taj projekt nadgledati. Okviri implementacije društveno odgovornog poslovanja najbolje prikazuje Demingov ciklus „planiraj, učini, kontroliraj i djeluj“ ili „plan-do-check-act“ Ovaj ciklus prvi je dvadesetih godina razvio Walter Andrew Shewhrat, a poslije ga je popularizirao W.Edwars Deming te se zato naziva Demingovim ciklusom (krugom). On potiče metodičan pristup rješavanja problema i provedbe rješenja. Slijedeći korake, tvrtka svaki put nalazi još kvalitetnije rješenje problema tj.poboljšanje procesa realizacije, tako i poslovanja u cjelini.[19]

[18]Poslovni dnevnik: „DOP mora biti prisutan u ukupnom djelovanju tvrtke“ (2010.) [Internet], raspoloživo na: http://www.poslovni.hr/domace-kompanije/dop-mora-biti-prisutan-u-ukupnom-djelovanjutvrtke-164930 [23.7.2019.]

[19]Gaži-Pavelić: Upravljanje sustavom kvalitete i rizicima-Osnove najbolje poslovne prakse za mala i srednja poduzeća“ [Internet] , raspoloživo ns: http://www.hok.hr/content/download/20087/186496/file/95-vodic-kvaliteta-i-rizici%201.pdf [23.7.2019.]

Implementacija koncepta društveno odgovornog poslovanja u poduzeće prolazi kroz više faza:

Slika 3: Faze implementacije DOP-a

Izvor: Izrada autorice[20]

[20] Prema: Veleučilište u Požegi: „Društveno odgovorno poslovanje“ (Uvodno predavanje, 2014./15.) [Internet], raspoloživo na: www.vup.hr

Interesni (korisnički) dionici DOP-a:

Slika 4: Korisnički dionici DOP-a

Izvor: Izrada autorice[21]

Postoje dvije dimenzije društveno odgovornog poslovanja:[22]

- UNUTARNJA,
- VANJSKA.

Unutarnja dimenzija odnosi se na procese unutar same kompanije te vodi brigu o:

- Ljudskim resursima,
- Zdravlju i sigurnosti na poslu,
- Prilagođavanju promjenama.

[21] Prema: Veleučilište u Požegi: „Društveno odgovorno poslovanje“ (Uvodno predavanje, 2014./15.), [Internet], raspoloživo na: https://www.vup.hr/_Data/Files/15020615317805.pptx [21.7.2019.]

[22]Pavlić-Rogošić, L.: Društveno odgovorno poslovanje (DOP) ‚ODRAZ [Internet], raspoloživo na: http://www.odraz.hr/media/21845/dop.pdf [21.7.2019.]

Ljudski resursi. Znanja i vještine zaposlenika bitna su stavka i velik pridonos cjelokupnom poslovanju i uspješnosti poduzeća. Jako je bitno upravljati kadrovima na ispravan način, nagraditi trud i promicati one zaposlenike koji su svojim napretkom iskazali znatne pomake, a u drugu ruku prepoznati „višak“ , što ne podrazumijeva striktno prekoračenje broja radnika već i otpuštanje onih koji slabije ili neznatno svojim radom pridonose poduzeću. Važno je prepoznati potrebe edukacije zaposlenika te im osigurati prikladne edukacijske programe. S druge strane moguće je osigurati pripravnička mjesta te olakšati mladim ljudima zasnivanje radnog odnosa i stjecanje početničkog iskustva.

DOP potiče cjeloživotno usavršavanje zaposlenika, ali i osiguravanje povoljnog radnog okruženja. Na motivaciju zaposlenika utječu brojni čimbenici poput nagrade za iznadprosječan pridonos, uključenost u poslovnu strategiju poduzeća, uravnoteženost između rada, obitelji i slobodnog vremena, jednake plaće i uvjeti za napredovanje žena, sigurnost na poslu itd. Motivacija je jako bitan aspekt jer povećava produktivnost i skraćuje vrijeme obavljanja posla, a tim u konačnici poduzeće snižava troškove i povećava profit.

Ostavimo li po strani uspjeh i poslovno jačanje poduzeća, cilj ovakvih mjera kroz koncept DOP-a je naposljetku zadovoljstvo zaposlenika, obavljanje posla s manjim naporom odnosno veća efikasnost koja povratno utječe na uspjeh poduzeća. Ovdje se ostvaruje obostrana korist i uzajamno zadovoljstvo što i je cilj primjene društveno odgovornog poslovanja.

Zdravlje i sigurnost na poslu. Rješava se prvenstveno propisima i odgovarajućim mjerama. Očituje se u nastojanju poduzeća da se zaposlenicima osiguraju redoviti zdravstveni pregledi, razno razne edukacije iz područja zaštite na radu i zdravog načina života, mjere za zaštitu rada i poticanje sigurnosti na radu, izvještavanje, praćenje i obavještavanja o zaštiti na radu.

Poduzeća, vlade te poslovne organizacije sve više pokušavaju iznaći dodatne načine promocije zdravlja i sigurnosti, bilo kao element u marketingu ili vodeći računa o tome pri kupnji proizvoda drugih kompanija. Na taj način promovira se i kultura prevencije. S druge strane, povećava se potražnja za mjerenjem, dokumentiranjem i komuniciranjem tih kvaliteta u marketinškim materijalima. Ti su elementi uključeni i u certificiranje i označavanje.

Primjer iz prakse:

Znak „prijatelj okoliša“ za proizvode u Hrvatskoj koji su povoljniji na okoliš od sličnih proizvoda. Dodjeljuje ih Ministarstvo zaštite okoliša.

Slika 5: Oznake za ekološku izvrsnost

Izvor: Hrvatska Gospodarska Komora (2019.) : Nositelji eko-oznaka [Internet], raspoloživo na: https://www.hgk.hr/s-energetiku-i-zastitu-okolisa/nositelji-ekooznaka [21.7.2019.]

Sustav dodjele znaka zaštite okoliša RH uspostavljen je 1993. Godine. Znakom zaštite okoliša pokazuje se pozitivan odnos nekog proizvoda prema okolišu. Znak je putokaz i potrošaču da u odnosu na zaštitu okoliša napravi najbolji izbor, a osim toga da se snađe među različitim promidžbenim tvrdnjama od kojih su mnoge proizvoljne, nestručne ili netočne. Dodjela znaka zaštite okoliša ustanovljena je radi poticanja razvoja novih (npr. niskootpadnih tehnologija) ,proizvodnje i potrošnje proizvoda manje štetnih za okoliš, smanjenja onečišćenja okoliša i racionalnijeg gospodarenja sirovinama i energijom. Znak se može dodijeliti samo proizvodima koji imaju bolje osobine od propisanih.

Prilagođavanje promjenama. Odnosi se na restrukturiranje poslovanja s ciljem smanjenja troškova i povećanja produktivnosti te povećanja kvalitete i usluga za potrošače. To može značiti zatvaranje pogona i/ili otpuštanje radnika što dovodi do socijalnih, ali i političkih kriza u zajednicama. Restrukturiranje na društveno odgovoran način znači pronaći ravnotežu i uzeti u obzir interese onih na koje te promjene i odluke utječu. Ono mora biti pažljivo planirano, uz uključivanje svih potencijalnih rizika, ukalkuliranje svih troškova, donošenja

alternativnih strategija i sl. Pri tome trebaju biti uključeni svi dionici- poduzeća, predstavnici zaposlenika i vlast. Upravo kroz uključenost u razvoj lokalne zajednice, sklapanje partnerstva (npr. privatno-javno ulaganje) i poslovnih kombinacija među poduzećima, poduzeća mogu umanjiti negativan utjecaj na lokalnu zajednicu prilikom restrukturiranja.

Vanjska dimenzija proteže se izvan poduzeća u lokalnu zajednicu te uključuje širok spektar dionika kao što su dobavljači, kupci, krajnji potrošači, nevladine organizacije te sam okoliš. Velik doprinos u razvoju vanjske dimenzije ima proces globalizacije koji je potaknuo brojne rasprave o ulozi i razvoju društveno odgovornih praksi na svjetskoj razini. Iako nisu izravno vezani za poduzeće, samim time ni za proizvod ni usluge, istraživanja su pokazala da komponente vanjske okoline imaju podroban utjecaj na povećanje kvalitete navedenih outputa poduzeća i na povećanje produktivnosti.

Komponente vanjske dimenzije DOP-a su:

- Lokalna zajednica,
- Odnos s poslovnim partnerima,
- Poštivanje ljudskih i radnih prava.

Lokalna zajednica. Poduzeća daju svoj doprinos lokalnim zajednicama kroz osiguranje radnih mjesta ili plaćanje poreza. S druge strane, poduzeća ovise o zdravstvenom stanju radne snage, stabilnosti i prosperitetu zajednice u kojima rade. Zainteresirana su za znanje i vještine lokalne radne snage, a često su im i klijenti iz okruženja. Stoga je vrlo važan ugled poduzeća kao proizvođača i poslodavca, ali i aktera na lokalnoj sceni. Mnoga poduzeća uključena su u život lokalne zajednice, osiguravajući prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju, pomažući u očuvanju okoliša, zapošljavajući ljude s posebnim potrebama, partnerstvom sa zajednicama, sponzoriranjem lokalnih sportskih klubova i kulturnih manifestacija, donacijama u humanitarne svrhe i slično. Na taj način raste i socijalni kapital. U konačnici, sve investicije u lokalnu zajednicu rezultiraju povećanju konkurentnosti poduzeća te širenjem tržišta.

Odnos s poslovnim partnerima. Odnosi se kroz stjecanje povjerenja, fer odnose i poštivanje želja i potreba partnera, dobavljača i potrošača te dobrom kvalitetom proizvoda. Stvaranje partnerstva može rezultirati fer cijenama, poštivanjem rokova izrade i dobave te kvalitete proizvoda i usluga. Na taj se način može postići DOP u cijelom dobavljačkom lancu. Ovaj odnos očituje se i kroz poštivanje zakona, plaćanje poreza i podmirivanja ostalih zakonskih

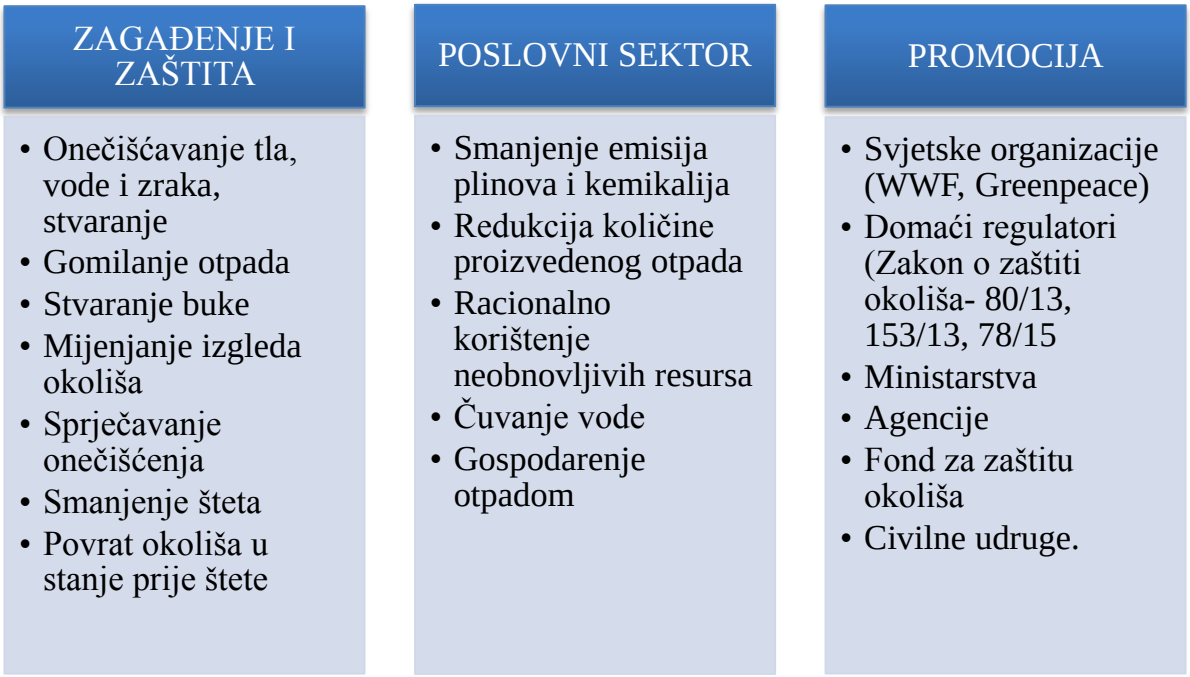
obveza prema državi, promicanju i težnji ka suzbijanju korupcije, nekorištenju državnih izbora za vlastite ciljeve i nepodupiranju moćnika. Kupcima se ulijeva sigurnost, osigurava trajnost i kvaliteta proizvoda i/ili usluge kao i bolja informiranost te zaštita podataka i zdravlja. Nastoje se riješiti potencijalni sukobi i reklamacije, a od strane poduzeća nema laži ni obmanjivanja.[23]

Poštivanje ljudskih prava. Područje ljudskih prava je kompleksno – obuhvaća političke, pravne i moralne dimenzije. Pored poštivanja ljudskih prava tu spada i poštivanje radnih standarda i radnog prava, a obuhvaća i elemente zaštite okoliša. Tu spada i borba protiv korupcije, kao bitnog problema razvoja, što zahtjeva transparentno poslovanje. Pod pritiskom udruga i potrošačkih grupa, poduzeća sve više usvajaju kodekse ponašanja koji uključuju uvjete rada, ljudska prava i zaštitu okoliša, uzimajući u obzir i podugovarače i dobavljače. Ljudska prava baziraju se na prepoznavanju digniteta i jednakih i neotuđivih prava svih ljudi kao temelja slobode, pravde i mira u svijetu.[24]

Osim interne i eksterne dimenzije, DOP čini i *zelena dimenzija* , poznatija kao zaštita okoliša. Zbog svoje širine i sve većeg značaja u današnjem svijetu, izdvojena je kao poseban dio društveno odgovornog poslovanja. Njezina obilježja prikazana su u Tablici 1.

[23]Green Paper : (Europska) Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (2016.) [Internet]; raspoloživo na: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/584013/corporate-governance-reform-green-paper.pdf [23.7.2019.]

[24] Salarić, D. ‚Jergović,A. : „Poduzetništvo i društveno odgovorno poslovanje“,298. str

Slika 6: Komponente zaštite okoliša u okviru DOP-a

Izvor: Izrada autorice[25]

2.4. DOP u Europskoj Uniji i Republici Hrvatskoj

DOP u EU zanimljiva je pojava iz nekoliko razloga. Modeli poslovanja u EU, iako su slobodno-tržišno orijentirani , ipak su socijalno i okolišno osjetljivi. Primjerice, socijalno osjetljiv i kooperativni kapitalizam koji vlada u Njemačkoj prirodno vodi dijalogu s interesnim dionicima i postizanju konsenzusa, koji tada utječe na poslovanje kompanija. U nekim drugim državama zakonska regulativa i utjecaj države vrlo su snažni te se isto tako DOP i provodi, iako se rezultati dobivaju na drugačiji način. Drugi je razlog taj što je DOP u EU s jedne strane uvezen iz SAD-a i djelomično preko UN-ovog modela DOP-a, ali je prilagođen ekonomskim i društvenim raznolikostima država članica. Kao treći razlog, navodi se sama kulturna vrijednost Europe i njezinih država. Glavni gradovi država članica su

[25] Prema Lacković Vincek, Dvorski, Novak (2017.): Usporedba društveno odgovornog poslovanja u proizvodnim i uslužnim poduzećima u RH //Ekonomski pregled:mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb (prema Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (2009.); RaveCon (2016.); Udovičić (2012.), str.276.

„otvoreni muzeji“ , a raznolikost europskog kontinenta i kultura također je jedinstvena. Zbog toga se DOP prilagođava različitim kulturama i običajima jer sam DOP znači i odgovornost za lokalnu zajednicu, a takve su u EU vrlo snažne.[26]

Proces tranzicije, nasljeđe samoupravnog socijalizma, ratna razaranja te uspostava suverene države samo su neki od čimbenika koje treba uzeti u obzir prilikom procjene razvijenosti društveno odgovornog poslovanja u RH. U Hrvatskoj DOP je postao prepoznatljiv s početkom procesa europskih integracija 2001.godine, tj. Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. RH dobila je status zemlje kandidatkinje 2004.godine te time hrvatski politički i ekonomski krugovi fokusiraju svoju pažnju na dugoročne potencijale socioekonomskog razvoja u europskom političkom prostoru i integriranoj tržišnoj ekonomiji. DOP biva sve češće prepoznat kao poslovna prilika, odnosno izvor konkurentske prednosti.

Značajan događaj zbio se krajem 2004.godine kada je održana Prva nacionalna konferencija o DOP-u Agenda 2005.[27] Cilj konferencije bio je proširiti svijest o važnosti društveno odgovornog poslovanja u smislu jačanja tržišne pozicije poduzeća i izgradnje dobre reputacije kroz sve segmente poslovanja. Poanta je bila da se na godišnjoj razini nagrade ona poduzeća i tvrtke koje poštuju društveno odgovornu praksu te posluju u skladu s njom. Podršku projektu dao je i Business in 46 the Community - vodeća organizacija poslovnog svijeta u Velikoj Britaniji. Kao primjeri ciljeva u Hrvatskoj ističu se povećanje razumijevanja o važnosti DOP-a u kontekstu uključivanja Republike Hrvatske u EU i podizanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva, stvaranje poticajnog okruženja za DOP s obzirom na djelatnosti poslovnih udruga, stručnih organizacija i države, proširenje opsega DOP-a te povećanje znanja o istome koje odgovara na potrebe te proizlazi iz situacije u RH. Realizacija inicijative ostvarena je u travnju 2007.godine.

Društveno odgovorno poslovanje postaje sve važnije strateško pitanje te ga kao takvo sve više poduzeća nastoji implementirati u svoju politiku poslovanja. Na toj istoj konferenciji 2005.godine dan je prijedlog za osnivanje Zajednice za DOP u okviru Hrvatske gospodarske komore te je predloženo da se nagrade ona poduzeća koja posluju na društveno odgovoran način. U razvoju DOP-a, Hrvatska zaostaje za razvijenim zemljama i to pogotovo u pogledu

---

[26] Jalšenjak B.,Krkač K.: Poslovna etika, korporacijska društvena odgovornost i održivost ; Zagreb, 2016. ; 339.-340.str

[27]Poslovni dnevnik: „DOP mora biti prisutan u ukupnom djelovanju tvrtke“ (2010.) [Internet], raspoloživo na: http://www.poslovni.hr/domace-kompanije/dop-mora-biti-prisutan-u-ukupnom-djelovanjutvrtke-164930 [23.7.2019.]

strateškog upravljanja jer ga iskazuje i izvještava mali broj velikih poduzeća premda se javlja interes za tu problematiku. Potreban je aktivan rad utjecajno-interesnih skupina, a posebice državne uprave u razvoju politika i strategija, regulative, mjera, poticaja i sankcija. DOP može biti vrlo koristan kako za velika poduzeća, tako i za srednja i mala poduzeća koja čine važan segment ukupnog poduzetničkog potencijala.

Global Compact Hrvatska također je bitan dionik u razvoju društveno odgovornog poslovanja u RH kao dio inicijative UN-a za uvođenje DOP-a. Global Compact strateška je inicijativa koja se temelji na 10 osnovnih načela iz područja ljudskih prava, prava radnika, okoliša i borbe protiv korupcije. Lokalna mreža Global Compact Hrvatske osnovana je 2007.godine i broji preko 50 članica. Hrvatska mreža Global Compact strateški se usmjerila na pitanja okoliša i borbi protiv korupcije kojima se planira baviti kroz niz radionica i projekata. [28]

Najvažniji i prepoznatljiv alat u promicanju DOP-a jest metodologija za rangiranje poduzeća prema uspješnosti u DOP-u, Indeks društvene odgovornosti, kojeg su razvili domaći i strani stručnjaci i na temelju kojeg HR PSOR i Hrvatska gospodarska komora već godinama dodjeljuju nagrade najboljim hrvatskim poduzećima u području DOP praksi.[29]

2.4.1. Global Compact

Global Compact UN-ova je inicijativa za uvođenje društveno odgovornog poslovanja. Pokrenuta je 2000.godine te kao takva predstavlja najveći i jedinstven primjer suradnje poslovnog svijeta i međunarodne zajednice, civilnog društva, vlada, poslovnih udruga te same organizacije Ujedinjenih naroda. Interes poslovne zajednice potvrđuje preko 13 000 korporativnih dionika iz više od 160 zemalja i više od 70 lokalnih mreža diljem svijeta. Tvrtke poštuju načela Global Compacta, imaju bolju poziciju u međunarodnom okruženju te mogućnost prepoznavanja potencijalnih komparativnih prednosti i razvijanje svoje konkurentnosti. Hrvatska udruga poslodavaca nositelj je UN-ove inicijative za održivi razvoj u Hrvatskoj te upravljajući Global Compact mrežom Hrvatska potiče snažnije uključivanje poslovnog sektora u aktivnosti za napredak prema Ciljevima održivog razvoja i postizanje

[28] „Što je filantropija?“ [Internet] ‚raspoloživo na: http://www.filantropija.hr/filantropija/sto-je-filantropija [23.7.2019.]
[29] „Što je filantropija?“ [Internet] ‚raspoloživo na: http://www.filantropija.hr/filantropija/sto-je-filantropija [23.7.2019.]

korporativne održivosti. Tvrtke članice i potpisnice ovog globalnog sporazuma dužne su poslovati poštujući Deset načela UN Global Compacta koja uzimaju u obzir temeljne odgovornosti poslovanja u području ljudskih prava, rada, okoliša, borbe protiv korupcije, a koja se temelje na međunarodno prihvaćenim deklaracijama i konvencijama UN-a te tako djeluju kao normativni autoritet za odgovorno poslovanje. Uključivanjem Deset načela u strategije, politike i procedure te uspostavljanjem kulture integriteta, tvrtke ne samo da podupiru svoje osnovne odgovornosti prema ljudima i planeti već i osiguravaju dugoročni poslovni uspjeh. Osim načela, fokus inicijative i njezinih članica stavljen je i na Ciljeve održivog razvoja, točnije kako integrirati ciljeve u poslovanje i izvještavanje, jačati aktivnosti za napredak prema prioritetnim ciljevima te osigurati korporativnu održivost.[30]

Deset načela UN Global Compacta: [31]

Ljudska prava

Načelo 1: Tvrtke bi trebale podupirati i poštivati zaštitu međunarodno priznatih ljudskih prava unutar svog područja utjecaja.

Načelo 2: Pobrinuti se da ne sudjeluju u kršenju ljudskih prava.

Radna praksa

Načelo 3: Tvrtke bi trebale podržavati slobodu udruživanja i stvarno priznavanja prava na kolektivno pregovaranje.

Načelo 4: Ukidanje svih oblika prisilnog rada.

Načelo 5: Stvarno ukidanje dječjeg rada.

Načelo 6: Ukidanje diskriminacije u svezi sa zapošljavanjem i izborom zanimanja.

---

[30] Hrvatska udruga poslodavaca: Global Compact Hrvatska [Internet], raspoloživo na: https://www.hup.hr/global-compact-hrvatska.aspx [23.7.2019.]
[31] Hrvatska udruga poslodavaca: Program rada [Internet], raspoloživo na: https://www.hup.hr/program-rada-13.aspx [23.7.2019.]

Okoliš

Načelo 7: Tvrtke bi trebale podupirati predostrožen pristup izazovima na području okoliša.

Načelo 8: Pokrenuti inicijative radi promicanja veće odgovornosti prema okolišu.

Načelo 9: Poticati razvoj i širenje ekološki prihvatljivih tehnologija.

Borba protiv korupcije

Načelo 10: Tvrtke bi trebale raditi na suzbijanju korupcije u svim njezinim oblicima, uključujući iznudu i podmićivanje.

U središtu programa „Mijenjamo svoj svijet: Agenda za održivi razvoj do 2030.“, 17 je ciljeva, tzv. Sustainable Development Goals (SDGs). Ciljevi održivog razvoja obuhvaćaju široki raspon izazova i međusobno povezanih gospodarskih, društvenih i ekoloških aspekata. Univerzalno su primjenjivi i uzajamno povezani te zahtijevaju od svih dionika društva da preuzmu odgovornost i pridonesu rješavanju tih izazova, pri čemu se posebno ističe uloga poslovnog sektora. Ciljevi održivog razvoja moraju biti u fokusu svake tvrtke i svakog sektora. Naglasak je na partnerstvu i uključivanju svih sektora gospodarstva i društva. Povezujući lokalno poslovanje s globalnim prioritetima, usklađujući svoje poslovanje prema ciljevima održivosti, tvrtka ima brojne i višestruke koristi- od novih budućih poslovnih prilika preko jačanja odnosa s dionicima i partnerima, do stabilizacije društva i tržišta te sklapanje novih partnerstava temeljenih na zajedničkom jeziku i zajedničkom cilju.

Tvrtke koje poštuju načela Global Compacta i posluju društveno odgovorno, imaju osiguranu mnogo bolju sliku u međunarodnom poslovnom okruženju. DOP u svijetu postaje imperativom, s ciljem osiguranja visokih standarda odgovornosti u svim segmentima poslovanja. Jedino tvrtke koje su svojim poslovanjem odgovorne prema društvenoj zajednici, svojim zaposlenicima, korisnicima, dobavljačima i okolišu mogu biti konkurentne u globalnom okruženju.

U Pragu je 2016.godine održana konferencija Global Compact 2030. „Budućnost održivog razvoja- nema vremena za gubljenje“. Na konferenciji je vezano za održive ciljeve, većina Vlada iz EU krenula u izradu nacionalnih strategija utemeljenih na 16 održivih ciljeva.

Global Compact kao dio UN-a trebaju preuzeti vodstvo i promovirati ciljeve održivog razvoja te nastojati što prije u ovu temu involvirati i odgovorne državne institucije.[32]

2.4.2. Indeks DOP-a

Indeks DOP-a nagrada je koju dodjeljuju Hrvatska gospodarska komora (HGK) i Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj (HR PSOR) od 2008.godine. Metodologija Indeks DOP-a za ocjenjivanje odgovornih praksi u poslovanju hrvatskih poduzeća omogućuje uvid u konkretne prakse poduzeća te njihovu međusobnu usporedbu. Aktivnosti tvrtke ocjenjuju se u šest područja i to su: usmjerenost poduzeća na ekonomsku održivost, uključenost društveno odgovornog poslovanja i održivog razvoja u poslovnu strategiju , odgovorne politike i prakse u radnoj okolini, odgovorne politike i prakse upravljanja okolišem, DOP u tržišnim odnosima i društveno odgovorni odnosi sa zajednicom.[33]

Kroz Indeks DOP-a ocjenjuje se aktivnost poduzeća kroz šest područja, a to su: [34]

Ekonomska održivost (misija i vizija, strateško planiranje, prihod, izvoz, investicije u razvoj);

Uključenost društveno odgovornog poslovanja u poslovnu strategiju (upravljanje DOP-om u poduzeću, programi i aktivnosti koji se odnose na područje DOP-a, upravljanje ljudskim resursima, zaštita okoliša, zaštita prava potrošača, korporativno upravljanje, odnosi sa zajednicom);

Radna okolina (politika zapošljavanja, vrednovanje rada, ulaganje u obrazovanje, kvaliteta i sigurnost radnih uvjeta, organizacijska klima);

- Zaštita okoliša (upravljanje, praćenje utjecaja na okoliš, mjere zaštite okoliša, dionici i upravljanje okolišem);

[32] Hrvatska udruga poslodavaca: „HUP i Global Compact Hrvatska-Promotori ciljeva održivog razvoja“ (2016.) [Internet], raspoloživo na: https://www.hup.hr/hup-i-global-compact-hrvatska-promotori-ciljeva-odrzivog-razvoja.aspx [23.7.2019.]
[33] „Dobitnici priznanja DOP u RH“ [Internet], raspoloživo na: http://odgovorno.hr/dobitnici-priznanja-dop-u-rh/hrpsor-nagrada-indeks-dop/ [24.7.2019.]
[34] Grmuša,T.: Hrvatske perspektive u Europskoj uniji (2014.), Visoka poslovna škola Zagreb, Zagreb, 21.str

- Tržišni odnosi (odnosi s dobavljačima, kupcima, potrošačima, dioničarima i korporativno upravljanje).

Svaka od ovih skupina predstavlja ujedno i područje poželjnih primjena u dosadašnjoj poslovnoj praksi. Svrha i smisao DOP-a jest u činjenici da pruža povećanu dobrobit zajednici, jednako prema ljudima i okolišu, a sve to na račun vlastitih resursa kao što su novac, izravni rad, prodajni kanali, informacije i slično. Metodologija je sastavljena u obliku upitnika. Za velika i srednja poduzeća sastavljen je upitnik od 119 pitanja, dok je za mala poduzeća sastavljen upitnik sa 61-im pitanjem. Poduzeća moraju ispuniti upitnik iskreno i točno, za što jamči odgovorna osoba u poduzeću. Mogućnost sudjelovanja u ocjenjivanju društveno odgovornog poslovanja imaju sve tvrtke koje su prema kriteriju Zlatne kune ocijenjeni kao najuspješniji u Republici Hrvatskoj. Svake godine oko 2 000 malih, srednjih i velikih poduzeća dobije poziv za sudjelovanje u istraživanju Indeks DOP-a. Upitnik se može ispuniti i elektronskim putem slanjem na mail adresu. Ispunjenjem upitnika poduzeća mogu dobiti kompletnu sliku primjene društveno odgovornog poslovanja u praksi te mogu vidjeti područja poslovanja gdje mogu unaprijediti svoje djelovanje. Bez obzira koje poduzeće dobije poziv za sudjelovanje, svatko zainteresiran tko ispunjava kriterije može se javiti za sudjelovanje. Poduzeća se natječu u četiri kategorije s obzirom na veličinu i tip vlasništva. Kategorije su mala, srednja, velika i javna poduzeća te također dodjeljuje se nagrada za poduzeće koje je ostvarilo najveći napredak u odnosu na rezultate iz prethodne godine. Nagradu dodjeljuje Hrvatska gospodarska komora i Hrvatski poslovni svijet za održivi razvoj. Projekt Indeks DOP-a Vladina je strategija u borbi protiv korupcije s ciljem postizanja transparentnosti uspješnosti tvrtke s obzirom na društveno poslovanje.

Iako je DOP dobrovoljan, i o poduzeću ovisi hoće li ga implementirati u svoje poslovanje te izvještavati o njemu, Europska komisija sve više teži tome da on postane obavezan. Prvi korak na tom putu bila je Direktiva o nefinancijskom izvještavanju- Direktiva 2014/95/EU. Ova Direktiva dio je inicijative Europske Unije o društveno odgovornom poslovanju koja uključuje dosljedan pristup izvještavanju te podržavanju pametnog, održivog i uključenog rasta u ostvarivanje ciljeva EU do 2020.godine.[35] IDOP (Institut za društveno odgovorno poslovanje) pozdravlja donošenje smjernica Europske komisije za nefinancijsko izvještavanje. Direktiva 2014/95/EU o objavljivanju nefinancijskih informacija prenesena je

[35]Institut za društveno odgovorno poslovanje [Internet], raspoloživo na: http://www.idop.hr/hr/home [23.7.2019.]

u hrvatski Zakon o računovodstvu krajem 2016.godine i time su se velika poduzeća od javnog interesa obvezala na povećanu transparentnost. Europska komisija usvojila je i donijela neobvezujuće smjernice objavljivanja nefinancijskih podataka čiji je cilj pomoći poduzećima da ispune zahtjev za objavljivanjem relevantnih i korisnih informacija o okolišnim i socijalnim pitanjima na konzistentan i usporediv način. Smjernice predlažu da svaka tvrtka treba objaviti relevantne informacije o stvarnim i potencijalnim utjecajima njezinih operacija na okoliš i kako trenutna i predvidiva pitanja zaštite okoliša mogu utjecati na tvrtku. Očekuje se da će veća i relevantnija transparentnost dovesti do značajnog smanjenja emisije stakleničkih plinova i rasta radnih mjesta u skladu s klimatskim uvjetima.[36]

Početkom listopada 2016. IDOP je postao članom krovne globalne organizacije za nefinancijsko izvještavanje, odnosno dio GRI Community-a, kao hrvatski partner u kreiranju održivih politika i strategija. Zahvaljujući ostvarivanjem članstva u GRI Community-u, IDOP sada djeluje uz podršku multistakeholderske globalne mreže te je punopravni član organizacije koja oblikuje budućnost održivog razvoja te nefinancijskog izvještavanja.[37]

[36] IDOP: Smjernice Europske komisije za nefinancijsko izvještavanje [Internet], raspoloživo na: http://www.idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/nefinancijsko-izvjestavanje-izvjestavanje-o-odrzivosti/smjernica-europske-komisije-za-nefinancijsko-izvjestavanje/ [23.7.2019.]

[37] IDOP: GRI smjernice [Internet], raspoloživo na: http://www.idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/nefinancijsko-izvjestavanje-izvjestavanje-o-odrzivosti/institut-za-drustveno-odgovorno-poslovanje-postao-sluzbenim-clano-gri-gold-communityja/ [23.7.2019.]

3. OSNOVNI PODACI O PODUZEĆU CEMEX HRVATSKA D.D.

3.1. Općenito o poduzeću

Povijest grupacije Cemex datira od njenoga osnutka 1906.godine u Meksiku. Od tada, brojnim akvizicijama, Cemex postaje uspješna globalna kompanija koja osigurava građevinske proizvode najviše kvalitete i pouzdanu uslugu kupcima i zajednicama u više od 50 zemalja svijeta.

Na hrvatsko tržište Cemex je stigao 2005.godine preuzimanjem britanske RMC Grupe, a time i Dalmacijacementa, tvrtke sa stoljetnom tradicijom u proizvodnji cementa. Službenom promjenom naziva u Cemex Hrvatska, tvrtka 2008. godine ulazi u stopostotno vlasništvo Cemex Investments Limiteda. Tom akvizicijom Cemex postaje vodeći proizvođač cementa u regiji koja obuhvaća tržišta Hrvatske, Bosne i Hercegovine te Crne Gore, ali i brojna druga europska tržišta. [38]

Tvrtke kćeri poduzeća Cemex Hrvatska su Cemex BH d.o.o. Mostar, Cemex Agregati d.o.o., Cemex Beton d.o.o., Beton Klara d.o.o., Dalmacijacement d.o.o., Readymix Croatia d.o.o., Polje d.o.o, Ental International Limited d.o.o., a udjele u vlasništvu ima i u tvrtkama TransportCommerce d.d, Cemex Montenegro d.d., Incema d.o.o te Croatia Osiguranje d.d. .[39]

Cemex posjeduje tri tvornice cementa („Sveti Juraj, „Sveti Kajo“ i „10.kolovoz“) i trinaest terminala. Tvrtka sirovinu crpi iz kamenoloma, dok beton isporučuje s osam strateški rasprostranjenih betonara. Kao jedna od najvećih hrvatskih tvrtki i značajan poslodavac, Cemex ke odgovoran društveni partner koji svoje poslovanje temelji na principima održivog razvoja i poštivanja najviših etičkih načela. To podrazumijeva odgovorno upravljanje zaštitom okoliša, zdravljem i sigurnošću zaposlenika te odgovoran odnos prema društvenoj zajednici.[40] U proteklih nekoliko godina u različite projekte vezane uz očuvanje okoliša i poboljšanja kvalitete zraka uloženo je više od 300 milijuna kuna te je uređeno više od 80 000 metara kvadratnih zelenih površina u krugu tvornica kako bi postale što ugodnijim mjestom

[38] Cemex Hrvatska d.d. [Internet] , raspoloživo na: https://www.cemex.hr/o-nama [30.7.2019.]
[39] Cemex Hrvatska-Izvještaj o održivom razvoju 2010. [Internet] , raspoloživo na: https://www.cemex.hr/documents/47380066/47381608/CEMEX+Izvje%C5%A1taj+o+odr%C5%BEivom+razvoju+2010..pdf/b69f9ae1-5eb4-152a-8f2f-87c343ad322f [30.7.2019.]
[40]Hrvatski savjet za zelenu gradnju: Cemex Hrvatska d.d. [Internet], raspoloživo na: http://www.gbccroatia.org/clanovi/cemex-hrvatska-d-d/182.html [30.7.2019.]

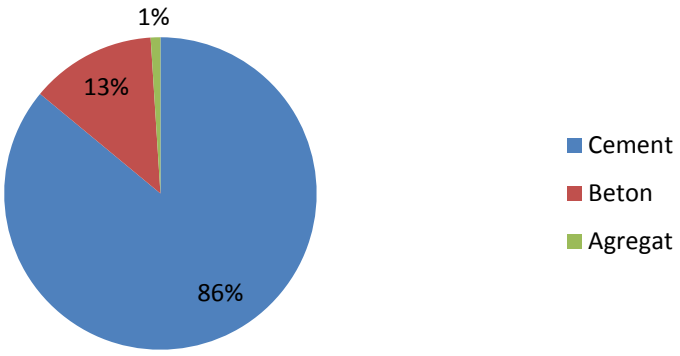
za rad, a na gotovo 200 000 metara kvadratnih provedena je biološka rekultivacija eksploatiranih polja.

3.2. Operativna struktura organizacije

Tablica 1: Stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost (u HRK)

Godina	2014.	2015.	2016.
Neto prodaja i distribucija	709.223.950	732.974.640	590.574.003
Osobni dohodci i beneficije zaposlenika	85.825.986	88.708.861	87.567.502
Nabava proizvoda i usluga	514.302.321	521.387.116	419.921.915
Donacije	2.079.107	1.601.891	1.536.581
Infrastrukturna ulaganja i usluge radi stvaranja javne koristi	0	0	0
Porezi	0	10.666.267	1.957.024
Ostali troškovi	35.036.116	38.072.431	32.622.422

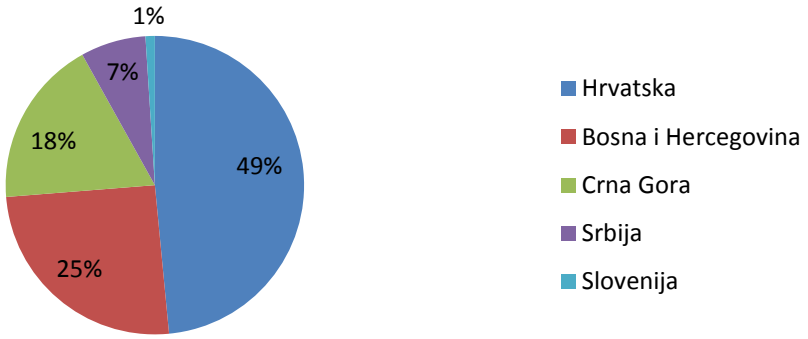
Izvor: Izrada autorice [41]

Graf 1: Prodaja prema proizvodima

Izvor: Izrada autorice [42]

[41]Prema Cemex Hrvatska d.d.: „Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016.“ ,raspoloživo na: https://www.cemex.hr/documents/47380066/47381608/CEMEX+Izvje%C5%A1taj+o+odr%C5%BEivom+razvoju+2015.+-+2016..pdf/0e48b062-eb66-7693-a3f7-42ec27bde9b0 [30.7.2019.]
[42] Prema Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. ,str.4.

Graf 2: Prodaja u regiji

Izvor: Izrada autorice [43]

Tablica 2: Proizvodnja cementa (u tonama)

Godina	2014.	2015.	2016.
Ukupno proizvedeno cementa	1.306.306	1.195.000	1.008.840

Izvor: Izrada autorice[44]

3.3. Portfelj proizvoda

Kao najvažniji proizvod odnosno sirovina ističe se sami cement. *Cement* je glavna sirovina u građevinarstvu, a dobiva se od mješavine materijala poput vapnenca, ilovače i željezne rudače koju se zagrijava na temperaturi većoj od 1500 ℃ kako bi se dobio klinker. Dobiveni se klinker potom miješa s gipsom i drugim materijalima te se kao rezultat dobiva cement.

Beton je proizveden od mješavine cementa, agregata i vode te kao takav može poprimiti bilo koji oblik. Vrlo je izdržljiv materijal te pruža mnogo prednosti za održivu gradnju.

[43]Prema Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. ,str.4.
[44]Prema Cemex Hrvatska d.d.: „Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016.“ ,raspoloživo na: https://www.cemex.hr/documents/47380066/47381608/CEMEX+Izvje%C5%A1taj+o+odr%C5%BEivom+razvoju+2015.+-+2016..pdf/0e48b062-eb66-7693-a3f7-42ec27bde9b0 [30.7.2019.]

Agregat je sastavljen od mrvljenog kamena, pijeska i šljunka i nezamjenjiv je sastojak betona.

Uz proizvode, Cemex Hrvatska nudi popratne usluge kao što su:

Građevinska rješenja –orijentirana na razvoj energetski učinkovitih građevinskih rješenja prilagođenih korisniku.

Betonski kolnici – rješenja za kolnike uključuju konvencionalne betonske kolnike, tanke betonske kolnike, uvaljani beton, betonski gornji sloj (whitetopping), cementnu stabilizaciju itd.

Usluge zelene gradnje – podrazumijevaju bioklimatsku arhitekturu i projektiranje, modeliranje objekata energetske učinkovitosti te oznaka Ekosuradnja.

4. PRIMJENA NAČELA DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA U PODUZEĆU CEMEX HRVATSKA D.D.

Uvažavajući načela društveno odgovornog poslovanja i održivog razvoja koja uključuju i transparentnost djelovanja tvrtke i njezinog utjecaja, Cemex Hrvatska već više od deset godina izvještava o svom održivom razvoju. Izvještaj o održivom razvoju 2015. i 2016. drugi je po redu izvještaj prema generaciji G4 smjernica Globalne inicijative za izvještavanje. Uz smjernice GRI, u izvještaju su predstavljene i Cemex-ove globalne smjernice za izvještavanje o održivosti i CSI protokol cementne industrije. U daljnjem tekstu predstavljena je primjena DOP-a u poduzeću Cemex Hrvatska oslanjajući se na podatke navedenog posljednjeg izvještajnog razdoblja.[45]

Svojim dugogodišnjim radom i naporima kako bi postigli što bolje rezultate u području društveno odgovornog poslovanja, Cemex Hrvatska zasluženo je ostvarila brojna priznanja i nagrade: Indeks DOP-a (u kategoriji odgovorni odnosi sa zajednicom u 2015. i odgovorne politike i prakse u 2016.), DOP za sve (za najbolju primjenu načela društveno odgovornog poslovanja velikih tvrtki u 2016.), Zlatni ključ (za najuspješnijeg izvoznika u BiH), Maslina Split i Noćnjak (za kvalitetu ekstra djevičanskog maslinovog ulja Lintar), Najljepši vrt (za najuređeniji okoliš proizvodnog pogona u Kaštelima) te certifikate ISO 9001, ISO 14001, ISO 50001,OHSAS 18001 i Poslodavac Partner.

4.1. Cemex-ov model održivosti

Temeljem dubinske analize glavnih globalnih društvenih promjena u kojima Cemex može dati svoj doprinos, definiran je i objavljen njihov model održivosti kojega čine četiri glavna cilja svrstana pod ekonomski, okolišni, društveni i upravljački stup. Njih podupire dvanaest glavnih prioriteta koji osiguravaju da je održivost ugrađena u svaki aspekt njihovog poslovanja, a vrijednost stvarana za sve interesno-utjecajne skupine:

[45] Cemex Hrvatska d.d.: Izvještaj o održivom razvoju 2015. i 2016. [Internet] ,raspoloživo na: https://www.cemex.hr/documents/47380066/47381608/CEMEX+Izvje%C5%A1taj+o+odr%C5%BEivom+razvoju+2015.+-+2016..pdf/0e48b062-eb66-7693-a3f7-42ec27bde9b0 [5.7.2019.]

- Ekonomski – osigurati otpornu infrastrukturu i energetski učinkovita građevinska rješenja;
- Društveni – osnažiti zajednice primjenom učinkovite društvene strategije;
- Okolišni – osigurati niskougljičnu i resursno efikasnu industriju;
- Upravljački – ugraditi temeljne vrijednosti organizacije u sve aktivnosti.

4.1.1. Stvaranje otporne i učinkovite infrastrukture i zgradarstva

Cemex-ov projekt Materials by Design pruža novi pristup u procesu proizvodnje pojednostavljajući pružanje inovativnih betonskih tehnologija i građevinskih rješenja kupcima. Razvoj proizvoda uključuje brojne stručnjake i istraživače, od znanstvenika koji se bave svojstvima materijala preko komercijalnih stratega do antropologa. Cemex osmišljava i primjenjuje tehnologije za održivu budućnost vodeći brigu da sastavni materijali, proizvodnja, procesi i izvedba potiču učinkovitu uporabu resursa. To uključuje korištenje recikliranih materijala i sastojaka s niskim ugljičnim otiskom. Zahvaljujući mnogim održivim značajkama, Cemex-ov beton ključna je sastavnica u izgradnji trajnih, energetski efikasnih zgrada koje doprinose modernoj ekološki svjesnoj arhitekturi i simbiozi gradova. Među brojnim prednostima koje donose Cemex-ova betonska rješenja, mogu se izdvojiti doprinos poboljšanju korištenja zemljišta, upravljanja potrošnjom vode i energetskom učinkovitošću, izbjegavanje onečišćenja bukom i smanjenju ugljičnog otiska zgrada. Stručnjaci iz Cemex-ovog Razvojno istraživačkog centra u Švicarskoj u suradnji s Centrom za tehnologije cementa i betona iz Meksika osmišljavaju proizvode različitih namjena koje zadovoljavaju rastuće zahtjeve građevinske industrije, primjenjujući ujedno i strategije koje na umu imaju korist kupca.

Slika 7: Oznaka „Ekosuradnja“ [*]

Izvor: Cemex Hrvatska d.d. ,raspoloživo na www.cemex.hr

Neka od Cemex-ovih rješenja očituju se kroz njegove proizvode: Promptis (beton koji čvrstoću postiže u kratkom vremenu), Hidratium (znatno smanjuje potrošnju vode jer nema potrebe za vanjskom njegom, jednostavnija primjena i znatna ušteda troškova rada), Sulfacem S (doprinosi smanjenju emisija CO_2, produljenju vijeka trajanja građevina, smanjen utjecaj na okoliš optimiranjem iskorištavanja prirodnih resursa), proizvodnja cementa uz nisku potrošnju energije (cement proizveden od niskotemperaturnog klinkera koji rezultira manjim ugljičnim otiskom i potrošnjom energije) i slično.

Politika Cemex-a o upravljanju i certifikaciji zelene gradnje donesena je na globalnoj razini upravo kako bi se izbjegao potencijalni negativni učinak povezan s projektiranjem, gradnjom i korištenjem Cemex-ovih zgrada, s posebnim fokusom na industrijske i administrativne zgrade koje su u vlasništvu tvrtke ili koje ona unajmljuje ili iznajmljuje. Ova politika tako traži da sve nove građevine dobiju certifikate zelene gradnje, poput onih iz programa LEED, BREEAM i DGNB. Duž cijelog lanca gradnje kontinuirano se radi na optimiziranju rezultata i uvećanju dobiti kroz partnerstvo s lokalnim i međunarodnim stručnjacima kako bi nadopunili vještine i osigurali sveobuhvatan niz specijaliziranih usluga u održivoj gradnji. Cilj je tog rada osigurati što veći broj projekata certificiranih kao zelena gradnja. Na tragu tog, predstavnici tvrtke Cemex Hrvatska neprestano prisustvuju raznim konferencijama i znanstvenim skupovima kao što su Simpozij o zelenoj gradnji u organizaciji Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju, međunarodna konferencija S.ARCH 2015. pod nazivom „Okoliš i arhitektura“, projekt „Zelena i održiva gradnja na mediteranskom području“ te brojni drugi.

[*] Oznaka Ekosuradnja uvedena je 2012.godine kao znak globalne prepoznatljivosti za najodrživije proizvode.

Potreba za otpornom infrastrukturom koja će podržati urbani rast diljem svijeta raste, posebice s ekstremnim vremenskim prilikama uzrokovanim klimatskim promjenama.

Cemex Hrvatska već godinama promovira beton kao održivi građevinski materijal, naročito kad je riječ o gradnji održive infrastrukture. Betonske kolnike kao tehničko rješenje koje je u velikoj mjeri usklađeno s načelima održivog razvoja predstavnici tvrtke prezentirali su stručnoj javnosti na sedmom Saboru hrvatskih graditelja koji se u organizaciji Hrvatskog saveza građevinskih inženjera, održao od 17. Do 18. 2016. u Cavtatu. Na tom tradicionalnom skupu koji se održava svako četiri godine, okupili su se graditelji iz zemlje i inozemstva kako bi ocijenili stanje graditeljstva te predstavili značajne projekte i zanimljiva inženjerska rješenja i inovacije iz svih područja graditeljstva. Šesti hrvatski kongres o cestama, najznačajniji skup domaćih i stranih stručnjaka i znanstvenika za planiranje, financiranje, projektiranje, građenje, održavanje, promet, zaštitu okoliša i pravo u području cesta, mostova i zračnih luka, održan u studenom 2015. u Opatiji. U okviru kongresa, Udruženje hrvatskih tvornica cementa Croatia Cement i Institut IGH predstavili su Smjernice za kolničke konstrukcije izvedene uvaljanim betonom. Jedna od osnovnih prednosti primjene uvaljanog betona njegov je dugi životni vijek u kojem zahtjeva relativno malo održavanja. Stoga su ukupni troškovi izgradnje i održavanja kolnika od uvaljanog betona značajno manji u usporedbi s tradicionalnim rješenjima. Uvaljani beton krase odlike tzv. „zelenog betona“. Zeleni, što će reći, ekološki beton (Green Concrete) najnoviji je trend ili najnovija potreba u proizvodnji i primjeni betona. Ime mu dolazi od želje da pridonese očuvanju i unapređivanju zdrave okoline.[46] Betonski kolnik zbog svoje svijetle boje upija manje sunčevog zračenja te na taj način izravno utječe na smanjenje globalnog zatopljenja, a pridonosi i snižavanju visokih ljetnih temperatura ukoliko se primjenjuje u gradovima.

Projekt CEMGRA pokrenut je 2012.godine osnivanjem tvrtke CEMGRA, odnosno CEMEX Gradnja za gradnju niskoenergetskih obiteljskih kuća. Inovativni pristup u gradnji ovih kuća ogleda se u korištenju sustava gradnje betonom sa stalnim izolacijskim oplatama (ICF – insulated concrete forms), koji omogućava značajnu uštedu energije, naprednu nosivost i stabilnost, toplinsku i zvučnu izolaciju te zaštitu od vlage i požara. Također, ova tehnologija osigurava i znatno bržu izgradnju kuće, u razdoblju od četiri do šest tjedana, ovisno o kompleksnosti projekta.

[46] Beslać: Beton u novom stoljeću; 2000. ; 20.str. ‚raspoloživo na: : http://casopis-gradjevinar.hr/assets/Uploads/JCE-54-2002-01-02.pdf [31.7.2019.]

4.1.2. Potpomaganje razvoja održivih zajednica

O društvenoj odgovornosti u poduzeću Cemex Hrvatska govore i višestruka nagrađivanja trima Indeksima DOP-a u kategoriji velikih tvrtki te Indeksom DOP-a 2014. za odgovorne odnose sa zajednicom. Cemex se i u 2015. i u 2016. našao među dobitnicima ove nagrade za društveno odgovorno poslovanje. U 2015. dobio je nagradu za razvijanje odnosa u lokalnoj zajednici, dok je u 2016. nagrađen za odgovorne politike i prakse u radnoj okolini.

Cemex drži do suradnje s akademskom zajednicom, ne samo zbog želje da doprinese odgoju i obrazovanju budućih stručnjaka, nego i radi prenošenja pozitivnog iskustva o funkcioniranju proizvodnje na načelima održivog razvoja čak i onima koji u budućnosti možda neće raditi u industriji. Potaknuti navedenim, redovito se ugošćuju mladi u pogonima, od školske djece do budućih stručnjaka u građevini, arhitekturi, oblikovanju materijala, zaštiti okoliša, upravljanju ljudskim potencijalima i mnogim drugim stručnim i znanstvenim poljima.

Tvrtka velik značaj pridaje potpomaganju zajednici, društveno korisnom i humanitarnom radu, pomaganjima i donacijama onima kojima je to najpotrebnije. Kao primjeri dobre prakse, ističe se dvodnevni izlet na Kupres za 35 štićenika doma Miljenko i Dobrila iz Kaštel Lukšića i za njihove odgajatelje. Na kupreškom skijalištu istog je dana održana i humanitarna skijaška utrka pod nazivom „Zvijezde i prijatelji za Maestral na snigu“, a Cemex je financirao i kupnju startnih brojeva za sve zaposlenike koji su se željeli odazvati ovoj akciji. Sav prihod od prodaje brojeva usmjeren je za rad Dječjeg doma Maestral.

Zahvaljujući inicijativi zaposlenika, Cemex Hrvatska se u 2016. pridružila velikoj nacionalnoj akciji prikupljanja sredstava za projekt obnove vodotornja u Vukovaru te je za ovu svrhu osigurano 30 000 kuna.

Brigu za očuvanje kulturne baštine Cemex je pokazao inicijativom da se freske „Solinska karavana uz Kozjak“ i „Prvi solinski odred na Dinari“ koje se nalaze u tvornici Sveti Kajo uvrste u registar kulturnih dobara Ministarstva kulture RH.

Cemex se ponosi i prvim maslinovim uljem u Hrvatskoj nastalim iz rekultiviranih površina rudnika – ogledalo naše posvećenosti održivom razvoju. U sklopu projekta sanacije i rekultivacije dijela površine rudnika na kojem je završena eksploatacija, na južnim padinama

Kozjaka 2005. godine zasađen je impresivan maslinik. [47] Lintar je prvo maslinovo ulje nastalo iz rekultiviranih površina rudnika i upravo se u njemu ogleda posvećenost zaštiti okoliša, njegovanju odnosa sa zaposlenicima te ulaganju u razvoj zajednice u kojoj posluju.

Ovo su samo neki od primjera Cemexove prakse potpomaganja i aktivnog sudjelovanja u razvoja održivih zajednica . Bitnom stavkom za održivost poslovanja smatra se dobrobit interesno – utjecajnih skupina te nastoje u što većoj mjeri provoditi filantropske aktivnosti usmjerene na podizanje kvalitete života te time neizravno utjecati i na poboljšanje vlastitih poslovnih izgleda.

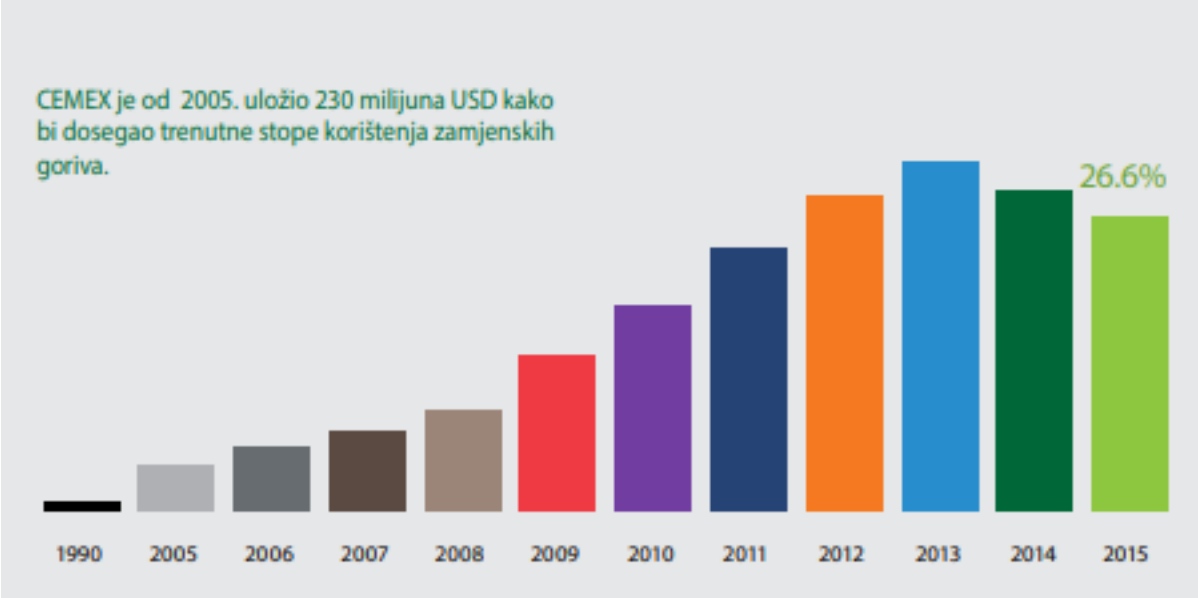
4.1.3. Zaštita okoliša i smanjenje emisije štetnih plinova

Tvrtka veliku pažnju stavlja na redukciju štetnih tvari u prirodu i smanjenje negativnog utjecaja na okoliš u cjelini. Djelatnost kojom se bavi ne pridonosi ranije navedenoj činjenici stoga postoje brojne politike kojima se nastoje smanjiti emisije štetnih plinova i druge negativne posljedice proizašle iz procesa proizvodnje cementa.

Jedan od oblika redukcije ugljičnih emisija jest korištenje niskougljičnih alternativa fosilnih goriva, smanjenje klinker faktora, poticanje korištenja čiste energije i povećanja energetske efikasnosti proizvodnje. Kao rezultat inicijativa za smanjenje klinker faktora te smanjenja neizravnih emisija korištenjem energije iz obnovljivih izvora izbjegnuto je više od 482.132 tone emisija CO_2 u izvještajnom razdoblju. Certifikacijska kuća Det Norske Veritas u srpnju 2015. certificirala je Cemex-ov sustav upravljanja energijom prema normi ISO 50001, globalnom standardu za upravljanje energetskom učinkovitošću. Jedan od bitnijih preokreta u upravljanju potrošnjom električne energije u Cemex-u bila je instalacija sustava za praćenje potrošnje i kvalitete isporučene električne energije. Sustav je omogućio analizu potrošnje i prepoznavanje potencijala za uštedu. Potrošnja je smanjena ugradnjom frekventnih regulatora u pogonima, korištenjem LED rasvjete, smanjenjem gubitaka u sustavu kontaminiranog zraka isključivanjem električnih potrošača koji nisu u funkciji te pravilnim održavanjem strojeva i zatvaranjem otvora na klimatiziranim prostorijama. Na području optimiziranja potrošnje toplinske energije najveću je promjenu donijelo ovladavanje tehnologijom proizvodnja niskotemperaturnog klinkera. Cementna industrija značajan je korisnik zamjenskih goriva u

[47] Izvor s interneta: Cemex Hrvatska d.d., raspoloživo na: https://www.cemex.hr/lintar [31.7.2019.]

tehnološkom procesu te njihovom upotrebom industrija mijenja tradicionalne izvore energije poput petrolkoksa i ugljena niskougljičnim alternativama ili čak onima koje imaju nultu stopu ugljičnih emisija poput krutog goriva iz otpada, otpadnih guma ili ostatka biomase.

Slika 8: Udio korištenja zamjenskih goriva u Cemex-u globalno

Izvor: Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. godinu

Kad je riječ o toku otpada iz proizvodnje, to se u najvećoj mjeri odnosi na prašinu iz cementnih peći. Ta se prašina nastoji ponovno upotrijebiti u proizvodnji i drugim procesima, a ostali otpad se prati, smanjuje, ponovno koristi te reciklira koliko je moguće. U proizvodnom procesu Cemex Hrvatske, samo se komunalni otpad odlaže. Sav ostali otpad se reciklira ili zbrinjava kod ovlaštenih sakupljača. Tvrtka koristi Sustav upravljanja okolišem (EMS) koji se sastoji od mehanizama za procjenu učinaka na okoliš, uključenja interesno-utjecajnih skupina i reakcija na nezgode utemeljenih na preporukama stručnjaka za okoliš i bioraznolikost. Cemex-ov EMS kompatibilan je sa sustavima kao što su ISO 14001 i europski sustav izvrsnosti u upravljanju okolišem EMAS te se primjenjuje na sve poslovne aktivnosti, proizvode i usluge na globalnoj razini. Proces proizvodnje cementa primarno uključuje oslobađanje dušikovih oksida (NO_x), spojeva sumpora (SO_x) te prašine. Automatski sustavi za mjerenje emisija u Cemex Hrvatskoj ugrađeni su na svim glavnim ispustima onečišćujućih tvari u zrak. Na taj se način osigurava dostupnost pokazatelja onečišćenja u realnom vremenu

koji omogućuju preventivne aktivnosti održavanja emisija ispod granične vrijednosti. Izmjerene vrijednosti emisija dostupne su javnosti 24 sata dnevno na internetskoj stranici poduzeća i predstavljaju jedan od načina komunikacije s interesno-utjecajnim skupinama.

Nadalje, što se tiče učinkovitog korištenja prirodnih resursa, Cemex Hrvatska osigurala je vlastiti izvor vode za potrebe tehnološkog procesa proizvodnje cementa te navodnjavanje zelenih površina u tvornicama Sveti Juraj i Sveti Kajo još tijekom 2013.godine. Za potrebe zalijevanja zelenih površina i cirkulacijski sustav hlađenja tehnološkog procesa, Cemex je koristio vodu iz gradskih vodoopskrbnih sustava što znači da se ovim zahvatom osiguralo više pitke vode za opskrbu stanovništva i drugih gospodarskih subjekata na području Kaštelanskog zaljeva. Cemex u svojim betonskim proizvodnim pogonima koristi recikliranu vodu, ostatak od pranja automješalica, koja se kroz sustav separatora i taložnica vraća u proizvodni proces. U izvještajnom razdoblju nastavilo se s aktivnostima očuvanja biološke raznolikosti te kao prigodan primjer ističe se voćnjak posađen 2015. u rudniku Sv.Juraj čiju sadnju je pokrenula Poljoprivredno-braniteljska zadruga Lintar . Zanimljivo je da su i sami zaposlenici sudjeluju u uzgoju poljoprivrednih vrsta te su samostalno, u slobodno vrijeme i o svom trošku, posadili i mali povrtnjak.

4.1.4. Temeljne vrijednosti i uključivanje interesno-utjecajnih skupina

Cemex Hrvatska jedna je od vodećih firmi po posvećenosti očuvanju zdravlja te promicanju sigurnosti na radu kako svojih zaposlenika tako i kooperanata, posjetitelja, kupaca i zajednica u kojima posluje. Upravljački okvir ovakvog poslovanja jest Sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću (HSMS) utemeljen na standardu OHSAS 18001. Istraživanja su pokazala da se najveći broj nesreća na radu može izbjeći ako se zaposlenici prije početka radnih aktivnosti fokusiraju na zadatak koji moraju ispuniti stoga Cemex Hrvatska potiče novu inicijativu te započinje s implementacijom osobne sigurnosne procjene rizika. Osmišljena je i izrađena radna knjižica s elementima ranije rečenog koju su radnici dužni ispuniti prije svake nerutinske aktivnosti i aktivnosti održavanja. Također, velika se važnost pridaje edukaciji zaposlenika te jačanju njihovih vještina i povećanju iskustva koja im pomažu da bolje i sigurnije obavljaju svoj posao. Primjer ovakvih praksi jest da svaki rukovoditelj i supervizor mora proći kroz program LEGACY, kao dio programa obuke, a postoji i program obuke Visible Felt Leadership (VFL) usmjeren na omogućavanje višem menadžmentu da se

upoznaju sa strategijama koje mogu koristiti u svrhu predanosti očuvanju zdravlja i sigurnosti te utjecali na ponašanje zaposlenika u određenim operacijama.

Kao izvrstan primjer prakse ističe se još jedna Cemex-ova inicijativa, suradnja s Croatia zdravstvenim osiguranjem kojom su se o trošku tvrtke osigurali besplatni sistematski i specijalistički pregledi svim zaposlenicima tvrtke. Uz subvenciju dodatno je omogućeno i ugovaranje dopunskog zdravstvenog osiguranja. Ovo su samo neki od primjera promicanja zdravlja i sigurnosti na radu te naglasku na dobrobiti i brizi o zaposlenicima koje Cemex Hrvatska kontinuirano provodi.

Uz to, tvrtka veliki naglasak stavlja na svoje kupce te se u svojim naporima nastoji što bolje približiti njihovim potrebama kako bi se izgradili odnosi temeljeni na dugoročnom povjerenju, razumijevanju i poštovanju. Također, posvećenost je orijentirana i na osiguranje najviše kvalitete proizvoda te su proizvodni procesi cementa certificirani u skladu sa zahtjevima međunarodne norme za upravljanje kvalitetom ISO 9001. Svi proizvodi Cemex Hrvatske označeni su i usklađeni sa svim zakonskim propisima. Nastoji se dati na važnosti i održivosti dobavljača te je u vidu istoga provodi ocjenjivanje jednom godišnje, a rezultati istraživanja utječu na daljnji izbor dobavljača i kooperanata. Vjeruje se da je davanje prednosti domaćim dobavljačima važan dio održivih praksi poslovanja te da takvo ponašanje utječe na stvaranje radnih mjesta, stimulira lokalno poduzetništvo i pomaže domaćim radnicima razviti nove vještine.

Jedan od najvećih ciljeva poduzeća jest usmjerenost svoje zaposlenike, ostvarivanje potencijala, omogućavanje rasta i napretka te zadovoljstvo i motiviranost kroz pozitivnu raznu klimu koji na koncu rezultiraju boljim rezultatima i jačanju kompanije. „Naš dan za druženje“ naziv je događanja koje se organizira jednom godišnje u cilju izgradnje timskog duha i radne atmosfere među zaposlenicima koja promiče efektnije rezultate. Uz to, zaposlenicima su na raspolaganju razne edukacije te imaju priliku da ostvare svoje karijerne ciljeve i razviju nove vještine. Kako bi se još bolje motivirali zaposlenici, uveden je i Božićni bonus koji ovisi o financijskom rezultatu tvrtke, ali i osobnoj izvedbi pojedinca. Cemex Hrvatska već dugi niz godina u procesu recertificiranja za certifikat Poslodavac partner ostvaruje sve bolje rezultate te se svrstava u sami vrh kompanija u Hrvatskoj po kvaliteti strateškog upravljanja ljudskim resursima. Cemex je donio Kodeks etičkog i poslovnog ponašanja kako bi se svi zaposlenici pridržavali istih visokih standarda ponašanja. Njime se uređuju odnosi sa svim interesno-utjecajnim skupinama i opisuju uvjeti sigurnosti i zdravlja

na radu, okolišna učinkovitost, sukob interesa, financijsko poslovanje i njegovo praćenje te očuvanje imovine.

U sklopu transparentnog poslovanja, Cemex se pridržava i načela slobodne trgovine i konkurentnosti te ne tolerira namještanje cijena, podjelu tržišta, predatorske cijene ni druge nelegalne tržišne prakse. Odjel usklađenosti sa zakonom trajno je implementirao Program globalne usklađenosti s fokusom na najosjetljivije zemlje kad je u pitanju rizik od korupcije u poslovnim sustavima i procesima. Kroz ovaj program provode se interne pravne revizije i edukacije za zaposlenike s fokusom na antitrustovsko ponašanje, borbu protiv mita i slično. U Hrvatskoj u promatranom razdoblju nije pokrenuta niti jedna interna pravna revizija po ovom pitanju. Isto tako, slijede se načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima. Tvrtka kao potpisnik UN Global Compacta svoje poslovanje usklađuje s njegovih deset načela. Strogo se zabranjuje bilo koji oblik diskriminacije što potvrđuje primjena Politike raznolikosti i jednakosti. Kako bi se riješili mnogi izazovi s kojima se poduzeće suočava kao član zajednice te kako bi se održala dobra reputacija, kompanija je primorana surađivati sa svojim interesno-utjecajnim skupinama koji su u samom središtu strategije održivosti. U sklopu implementacije istoga, formiran je model kojim su identificirane glavne interesno-utjecajne skupine (IUS) te je postavljen plan uključenja i komunikacije s njima. Nastavlja se suradnja i s brojnim organizacijama na lokalnoj razini među kojima su razne nevladine organizacije, poslovna i stručna udruženja, akademske institucije, multilateralne organizacije i razvojne agencije.

Slika 9: Partnerske organizacije poduzeća Cemex Hrvatska

Izvor: Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. godinu

Promovira se poštena i dobro promišljena ekonomska, okolišna, energetska i komercijalna regulativa te se potiče razvoj politika koje podržavaju gospodarski rast, kvalitetu života u zajednici, poštene tržišne uvjete. Vodi se i aktivna uloga u dijalogu s institucijama Europske unije te se zastupnicima u Europskom parlamentu omogućava perspektiva industrije vezana uz klimatske promjene i druga okolišna pitanja sudjelovanjem u programu GLOBE EU te parlamentarnoj grupi za klimatske promjene, biološku raznolikost i održiv razvoj.

4.2. Pokazatelji održivosti (2014. – 2016.)

Tablica 3: Ekonomski pokazatelji

GRI G4		2014.	2015.	2016.
EC1	Donacije	2.079.107	1.601.891	1.536.581
EC5	Omjer najniže plaće CEMEX Hrvatske prema najnižoj plaći u RH	1,6:1	1,6:1	1,6:1
EC6	Udio domaćih dobavljača, %	85	80	74
EC8	Infrastrukturna ulaganja i usluge radi stvaranja javne koristi	0	0	0

Izvor: Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. Godinu

Tablica 4: Okolišni pokazatelji

GRI G4		2014.	2015.	2016.
CEMEX	Udio zamjenskih goriva, %	2,3	1,4	1,3
EN2	Udio zamjenske sirovine, %	7,8	9,1	10,5
EN3	Specifični utrošak energije, MJ/t klinkera	3.225	3.242	3.388
CSI	Klinker/cement faktor*,%	73,88	73,26	69,40
EN16	Ukupna CO_2 emisija (neto**), t	1.132.221	1.006.250	831.482
EN16	Ukupna CO_2 emisija (bruto), t	1.139.230	1.007.238	832.503
EN18	Specifična CO_2 emisija (neto),kg /t proizvoda	870	885	864
EN20	Ukupna emisija NO_x, t/god.	1.770	1.583	874
EN20	Specifična emisija NO_x, g/ t klinkera	1.300	1.392	908
EN20	Ukupna emisija SO_x, t/god.	12,68	11,50	11,61

GRI G4		2014.	2015.	2016.
EN20	Specifična emisija SO_x, g/ t klinkera	9,32	10,11	11,6
EN20	Ukupna emisija prašine, t/god.	22,97	22,71	21,66
EN20	Specifična emisija prašine, g/t klinkera	16,88	19,98	22,51
CEMEX	% proizvedenog klinkera u pećima s kontinuiranim mjerenjima	100	100	100
CEMEX	% rotacijskih peći s kontinuiranim praćenjem emisija	100	100	100

Izvor: Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. Godinu

Tablica 5: Radni odnosi i dostojan rad

GRI G4		2014.	2015.	2016.
LA1	Promjena u obrazovnoj strukturi stalno zaposlenih u CEMEX Hrvatskoj			
	Ukupno	454	444	450
	NKV	55	54	55
	PKV/KV/VKV/SSS	235	234	231
	VŠS/VSS/MR	164	156	164

GRI G4		2014.	2015.	2016.
LA3	Beneficije osigurane zaposlenicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremeno ili na djelomično radno vrijeme, %*	100	100	100
LA4	% zaposlenika obuhvaćenih kolektivnim ugovorom	73	70	70
LA7	Stope ozljeda, profesionalnih bolesti, izgubljenih dana te broj smrtnih slučajeva			
	Broj ozljeda na radnom mjestu	1	3	3
	Stopa ozljeda na radnom mjestu = ukupan broj ozljeda / ukupan broj odrađenih sati x 200.000	0,22	0,66	0,67
	Operac je sa sigurnosnim programom treninga za vozače, %	100	100	100
	Udio zaposlenika koji idu na sistematske preglede, %	86	82	84
	Broj profesionalnih bolesti	0	0	0
	Ukupan broj profesionalnih bolesti / ukupan broj odrađenih sati x 200.000	0	0	0
	Stopa izgubljenih dana = ukupan broj izgubljenih dana / ukupan broj odrađenih sati x 200.000	532	88	250
	Broj smrtnih slučajeva	0	0	0
LA10	Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposlen ku prema kategor ji zaposlenika			
	Viši menadžment	85	60	41
	Srednji menadžment	60	35	25

GRI G4		2014.	2015.	2016.
	Stručno, tehničko osoblje	35	55	34
	Administrativno osoblje	15	18	26
	Proizvodnja	10	100	19
	Održavanje	58	15	17
LA13	Ukupan broj zaposlenih Ukupno	454	444	450
	ž	71 (15,64%)	72 (16,22%)	77 (17,11%)
	m	383 (84,36%)	372 (83,78%)	373 (82,89%)
	Struktura vodećeg kadra prema spolu Ukupno	38	37	35
	ž	11 (28,95%)	11 (29,73%)	11 (31,43%)
	m	27 (71,05%)	26 (70,27%)	24 (68,57%)
	Vodeći kadar mlađi od 35 godina	4 (0,88%)	3 (8,11%)	0
LA14	Omjer osnovne plaće muškaraca i žena prema kategoriji zaposlen ka	1:1	1:1	1:1

Izvor: Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. Godinu

Tablica 6: Ljudska prava

GRI G4		2014.	2013.	2014.
HR3	Ukupni broj sati obuke zaposlenika o ljudskim pravima	4	0	12
HR4	Ukupni broj slučajeva diskriminacije i poduzete mjere	0	0	0

Izvor: Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. godinu

Tablica 7: Društvo

GRI G4		2014.	2015.	2016.
SO2	% ukupni broj poslovnih jedinica podvrgnutih analizi korupc jskog rizika	100	100	100
SO3	% zaposlenika obuhvaćenih obukom o ant korupcijskim politikama	100	100	100
	Rukovoditelji	82	40	1
	Ostali zaposlenici	18	19	9

Izvor: Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. Godinu

Tablica 8: Odgovornost za proizvod

GRI G4		2014.	2015.	2016.
PR3	Vrsta podataka o proizvodu Podrijetlo proizvoda	Da	Da	Da
	Sadržaj proizvoda	Da	Da	Da
	Sigurna upotreba proizvoda	Da	Da	Da
	Odlaganje proizvoda / ambalaže	Da	Da	Da
	Naziv proizvoda	Da	Da	Da
	Namjena proizvoda	Da	Da	Da
	Tehnička uputa	Da	Da	Da
	Rukovanje i skladištenje	Da	Da	Da
	Stabilnost i reaktivnost	Da	Da	Da

GRI G4		2014.	2015.	2016.
PR5	Učestalost mjerenja zadovoljstva kupaca	Godišnje	Godišnje	Godišnje
	Metodologija anketiranja	Anonimni pisani upitnik	Anonimni pisani upitnik	Anonimni pisani upitn k
	Mehanizmi za davanje povratne informac je kupaca	Pisani upitnik	Pisani upitn k/ web alati za ispitivanje zadovoljstva	Pisani upitnik/ web alati za ispitivanje zadovoljstva

Izvor: Cemex Hrvatska d.d. : Izvještaj o održivom razvoju za 2015. i 2016. godinu

5. ZAKLJUČAK

U ovom radu proučavan je pojam društveno odgovornog poslovanja i primjena različitih koncepata istog prikazana na primjeru hrvatskog poduzeća Cemex Hrvatska. Na početku je dan uvid u neke od temeljnih teorijskih odrednica, a potom, povezujući teoriju i praksu, izneseni su službeni podaci i načini primjene i implementacije DOP-a u jednoj od vodećih hrvatskih kompanija koja već dugi niz godina ostvaruje uspjehe na ovom području. Temeljem analize raznih gledišta i oslanjajući se na dosadašnja istraživanja po pitanju društvene odgovornosti, donesen je zaključak o važnosti uključivanja cijelog poduzeća u provedbu ovih koncepata i vođenju brige o zajednici i okolišu. Razni pozitivni učinci, kako na poduzeće tako i na zajednicu, proizašli iz rada kompanije Cemex Hrvatska, doveli su do ovakvog mišljenja te se kroz rad promiče inicijativa za daljnje poboljšavanje postupaka primjene DOP-a i jasno je iskazana dobrobit i beneficije koje čitava zajednica od njih ostvaruje. Na koncu se sve svodi na boljitak društva i zajednice u kojoj živimo, a neporecivo će se ovi koncepti sve više pojavljivati i jačati u budućnosti te će vjerojatno postati neizostavan dio u poslovanju svih poduzeća. Društveno odgovorno poslovanje suvremeni je odgovor na sve veće zahtjeve s kojima se kompanije susreću zadnjih nekoliko desetljeća. DOP kao izum današnjice svojim načelima propisuje, zagovara i širi svijest o društvenoj odgovornosti na svim područjima poslovanja te istu nastoji usaditi svim dionicima organizacijske strukture poduzeća. Poduzeće Cemex Hrvatska ima dugogodišnju praksu primjene načela društveno odgovornog poslovanja te kao takvo napreduje iz godine u godinu ostvarujući sve bolje rezultate. Kao tvrtka, razvili su jaku komparativnu i stratešku prednost uviđajući važnost primjene ovog koncepta i učinka koje ista ima na društvo, okoliš i zajednicu kojoj i sami pripadaju. Na ovaj način poduzeće jača i širi svoj položaj na tržištu te razvija snažnu organizaciju koja ostaje dosljedna i motivirana i pred najvećim izazovima. Razmatrajući pojam društveno odgovornog poslovanja može se zaključiti da se ovdje radi o nimalo jednoznačnom i nadasve kompleksnom području koje obuhvaća kontinuirano traženje novih još boljih i efektivnijih načina kojim bi se, u skladu sa svojim mogućnostima, maksimalno iskoristile prilike i ostvario najpovoljniji mogući utjecaj te smanjili negativni učinci proizašli (u našem slučaju cementne industrije) iz proizvodnih procesa. Cemex Hrvatska izvrstan je primjer jedne hrvatske kompanije koja je u svoju strategiju implementirala načela društveno odgovornog poslovanja te je ovladala primjenom istih u svim aspektima svoga poslovanja.

Kao što je u radu već rečeno, DOP nije zakonski reguliran te ljudi nerijetko nisu svjesni njegove važnosti. Usprkos tomu, sve više poduzeća u novije vrijeme implementira odrednice DOP-a u svoje poslovanje uviđajući njihov značaj pa na tragu istog nije pogrešno pretpostaviti da će društveno odgovorno poslovanje postati norma u svim poduzećima možda čak i u ne tako dalekoj budućnosti.

LITERATURA

Knjige:

1. Frajman-Jakšić, Ham, Redek: Sreća i ekološka svjesnost-Čimbenici održivog razvoja ; prilagođeno prema Adams: The Future od Sutainability: Re-thinking Enviornment and Development in Twenty-first Century, Report of The World Conservation Union (IUCN) Renowned Thinkers Meeting (2006.), raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/file/95156
2. Green Paper Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility;raspoloživo na: *http://www.csr-incommerce.eu/data/files/resources/717/com_2001_0366_en.pdf* , str.6.
3. Grmuša,T.: Hrvatske perspektive u Europskoj uniji (2014.), Visoka poslovna škola Zagreb, Zagreb, 21.str
4. Jalšenjak B., Krkač K.: Poslovna etika, korporacijska društvena odgovornost i održivost ; Zagreb, 2016. ; 339.-340.str
5. Kotler P., Lee N.: „DOP: Društveno odgovorno poslovanje: suvremena teorija i najbolja praksa“ 2009. , str.14.
6. Lacković Vincek, Dvorski, Novak (2017.): Usporedba društveno odgovornog poslovanja u proizvodnim i uslužnim poduzećima u RH //Ekonomski pregled:mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb (prema Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (2009.); RaveCon (2016.); Udovičić (2012.), str.276.
7. Pavlić-Rogošić, L.: Društveno odgovorno poslovanje (DOP) ,ODRAZ, raspoloživo na: http://www.odraz.hr/media/21845/dop.pdf
8. Salarić, D. ,Jergović,A. : „Poduzetništvo i društveno odgovorno poslovanje“,str.298.
9. Stojanović S., Milinković K., Društveno odgovorno poslovanje kao oblik poslovanja poduzeća, Prva međunarodna znanstveno - stručna konferencija Fedor Rocco, Zagreb, 2014., str 16.
10. Tkalac Verčić, Ana: „Odnosi s javnošću“ HOUJ,2015. , str.404.
11. Vrdoljak Raguž, Hazdovac: Društveno odgovorno poslovanje i hrvatska gospodarska praksa ; Oeconomica Jadertina (2014.), raspoloživo na:

file:///C:/Users/user/Downloads/Drustveno_odgovorno_poslovanje_i_hrvatska_gospodarska_praksa_Vrdoljak_Raguz_Hazdovac.pdf

12. Zadek, Raynard, Oliviera, etc., Responsible Competitiveness - Reshaping Global Markets Through Responsible Business Practice, Accountability ; 2005. ; 80.str

Časopisi:

1. Beslać: Beton u novom stoljeću; 2000. ; 20.str. ,raspoloživo na: : http://casopis-gradjevinar.hr/assets/Uploads/JCE-54-2002-01-02.pdf

Izvori s interneta:

1. Izvor s interneta: Cemex Hrvatska d.d. ,raspoloživo na: https://www.cemex.hr/o-nama
2. Izvor s interneta: Cemex Hrvatska-Izvještaj o održivom razvoju 2010. , raspoloživo na: https://www.cemex.hr/documents/47380066/47381608/CEMEX+Izvje%C5%A1taj+o+odr%C5%BEivom+razvoju+2010..pdf/b69f9ae1-5eb4-152a-8f2f-87c343ad322f
3. Izvor s interneta: Cemex Hrvatska d.d., raspoloživo na: https://www.cemex.hr/lintar
4. Izvor s interneta: „Dobitnici priznanja DOP u RH“ , raspoloživo na: http://odgovorno.hr/dobitnici-priznanja-dop-u-rh/hrpsor-nagrada-indeks-dop/
5. Izvor s interneta: Gaži-Pavelić: Upravljanje sustavom kvalitete i rizicima-Osnove najbolje poslovne prakse za mala i srednja poduzeća“ ,raspoloživo na: http://www.hok.hr/content/download/20087/186496/file/95-vodic-kvaliteta-i-rizici%201.pdf
6. Izvor s interneta: Green Paper : (Europska) Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (2016.) ; raspoloživo na: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/584013/corporate-governance-reform-green-paper.pdf
7. Izvor s interneta: Hrvatska gospodarska komora: Društveno odgovorno poslovanje ,raspoloživo na: https://dop.hgk.hr/
8. Izvor s interneta: Hrvatska udruga poslodavaca: Global Compact Hrvatska , raspoloživo na: https://www.hup.hr/global-compact-hrvatska.aspx

9. Izvor s interneta: Hrvatska udruga poslodavaca: Program rada, raspoloživo na: https://www.hup.hr/program-rada-13.aspx
10. Izvor s interneta: Hrvatska udruga poslodavaca: „HUP i Global Compact Hrvatska-Promotori ciljeva održivog razvoja“ (2016.) ,raspoloživo na: https://www.hup.hr/hup-i-global-compact-hrvatska-promotori-ciljeva-odrzivog-razvoja.aspx
11. Izvor s interneta: Hrvatski savjet za zelenu gradnju: Cemex Hrvatska d.d. ,raspoloživo na: http://www.gbccroatia.org/clanovi/cemex-hrvatska-d-d/182.html
12. Izvor s interneta: IDOP: GRI smjernice, raspoloživo na: http://www.idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/nefinancijsko-izvjestavanje-izvjestavanje-o-odrzivosti/institut-za-drustveno-odgovorno-poslovanje-postao-sluzbenim-clano-gri-gold-communityja/
13. Izvor s interneta: IDOP: Smjernice Europske komisije za nefinancijsko izvještavanje, raspoloživo na: http://www.idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/nefinancijsko-izvjestavanje-izvjestavanje-o-odrzivosti/smjernica-europske-komisije-za-nefinancijsko-izvjestavanje/
14. Izvor s interneta: Institut za društveno odgovorno poslovanje, raspoloživo na: http://www.idop.hr/hr/home
15. Izvor s interneta: Poslovni dnevnik: „DOP mora biti prisutan u ukupnom djelovanju tvrtke“ (2010.), raspoloživo na: http://www.poslovni.hr/domace-kompanije/dop-mora-biti-prisutan-u-ukupnom-djelovanjutvrtke-164930
16. Izvor s interneta: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet: Prednosti i nedostaci ankete (2005./06.), raspoloživo na: http://inet1.ffst.hr/images/50013723/PERIC-PREDNOSTI%20I%20NEDOSTACI%20ANKETE.pdf
17. Izvor s interneta: Sveučilište u Zadru: Metode znanstvnenih istraživanja, raspoloživo na: http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja.pdf
18. Izvor s interneta: „Što je društvena odgovornost“ (2008.), raspoloživo na: http://www.pomakonline.com/content/view/100/60/
19. Izvor s interneta: „Što je to društveno odgovorno poslovanje?“ (2015.), raspoloživo na: http://odgovorno.hr/o-dop-u-strucno/sto-je-to-drustveno-odgovorno-poslovanje/
20. Izvor s interneta: „Što je filantropija?“ ,raspoloživo na: http://www.filantropija.hr/filantropija/sto-je-filantropija

21. Izvor s interneta: Veleučilište u Požegi: „Društveno odgovorno poslovanje“ (Uvodno predavanje, 2014./15.), raspoloživo na: www.vup.hr

POPIS SLIKA

Slika 1: Model društveno-odgovornog poslovanja

Slika 2: Faze razvoja društvene odgovornosti – razina poduzeća

Slika 3: Faze implementacije DOP-a

Slika 4: Korisnički dionici DOP-a

Slika 5: Oznake za ekološku izvrsnost

Slika 6: Komponente zaštite okoliša u okviru DOP-a

Slika 7: Oznaka „Ekosuradnja“

Slika 8: Udio korištenja zamjenskih goriva u Cemex-u globalno

Slika 9: Partnerske organizacije poduzeća Cemex Hrvatska

POPIS TABLICA

Tablica 1: Stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost (u HRK)

Tablica 2: Proizvodnja cementa (u tonama)

Tablica 3: Ekonomski pokazatelji

Tablica 4: Okolišni pokazatelji

Tablica 5: Radni odnosi i dostojan rad

Tablica 6: Ljudska prava

Tablica 8: Odgovornost za proizvod

Tablica 7: Društvo

POPIS GRAFIKONA

Graf 1: Prodaja prema proizvodima

Graf 2: Prodaja u regiji

SAŽETAK

Koncept društveno odgovornog poslovanja iz godine u godinu sve više dobiva na važnosti. Poduzeća dobrim praksama i inovativnim pridonosima na području društvene odgovornosti ostvaruju pozitivan učinak kako na uspješnost tvrtke tako i na društvo i zajednicu u cjelini. Temelji se na ekonomskom, ekološkom i socijalnom aspektu te je za ostvarenje što boljeg rezultata potrebno raditi na svakom od njih. DOP nije zakonom propisan niti postoji ikakva standardizirana procedura za njegovu primjenu te upravo u ovoj činjenici leži njegova kompleksnost. Cemex Hrvatska poduzeće je s dugogodišnjom tradicijom primjene načela društveno odgovornog poslovanja te promatrajući zadnje objavljeno izvješće primjetno je da u svakom aspektu ostvaruju zadovoljavajuće rezultate i svojevrsan napredak u odnosu na prijašnja razdoblja. Iz svega navedenog u radu, naglasak se stavlja na značaj društvene odgovornosti u modernom svijetu te se dovodi u relaciju s uspješnosti poduzeća što je moguće zaključiti po primjeru dobre prakse poduzeća Cemex Hrvatska.

Ključne riječi: društveno odgovorno poslovanje, zajednica, okoliš, Cemex Hrvatska

SUMMARY

The concept of corporate social responsibility is gaining importance from year to year. Companies by their good practices and innovative contributions in the area of social responsibility have a positive impact on both the success of the company and the society and the community as a whole. It is based on the economic, environmental and social aspects and it is necessary to work on each of them to achieve the best possible result. CSR is not prescribed by law, nor is there any standardized procedure for its implementation, and this is precisely the fact of its complexity. Cemex Croatia is a company with a long tradition of applying the principles of corporate social responsibility and looking at the latest published report, it is noticeable that in every aspect they are achieving satisfactory results and progress compared to previous periods. From all of the above, the emphasis is placed on the importance of social responsibility in the modern world and is related to the success of the company, which can be concluded from the good practice of Cemex Croatia.

Key words: corporate social responsibility, community, environment, Cemex Croatia